

PRESENTACIÓ

Josep Maria Pelegrí i Aixut
Conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca,
Alimentació i Medi Natural.

Com vosaltres, lectors, segurament sabeu, el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural preveu donar suport a part de les actuacions del Programa de desenvolupament rural en 13 àrees geogràfiques de Catalunya d'una manera descentralitzada i participativa, i delegant l'actuació en grups d'acció local formats per agents representatius i actius de cada un dels territoris que han dissenyat una estratègia de dinamització econòmica, d'acord amb els criteris de la UE, per a cada un dels seus àmbits.

Aquesta experiència, amb el suport de les Iniciatives Comunitàries Leader des dels anys 90, ha estat un model d'actuació que ha aprofitat al màxim les potencialitats de cada territori, un exemple de participació de la població en el disseny del seu futur.

Fruit d'aquestes iniciatives han estat algunes experiències innovadores, que, si bé neixen pensant en un àmbit d'actuació concret, també poden tenir validesa o adaptar-se a altres àmbits, i aportar així un coneixement pres directament de l'experiència.

Per poder difondre i implementar amb garantia d'èxit aquestes experiències, s'ha creat una xarxa de cooperació entre aquests grups Lea-

der per actuar de manera voluntària en aquells temes que considerin un camp de treball conjunt de divulgació i aportació de resultats.

Així doncs, ens trobem davant de un teixit de complicitats per anar difonent de manera capil·lar, i arreu del país, experiències innovadores, creadores d'activitat econòmica, llocs de treball, enfortiment del teixit social, aprenentatge en el treball compartit, multiplicació de resultats, equilibri territorial i, en definitiva, vertebració del país.

Com a mostra de la creativitat i l'esforç metodològic dels nostres grups Leader, trobareu en aquest dossier les 10 propostes en què actualment s'està treballant i que van d'aspectes més consolidats com la responsabilitat social empresarial, considerada ja un model metodològic per a les pimes, a la valorització dels productes agroalimentaris locals mitjançant la seva incorporació a l'oferta gastronòmica, i també aspectes menys desenvolupats com ara actuar sobre tota la cadena de la fusta per deixar el màxim valor afegit al territori, i aspectes menys coneguts com la retenció de talent o la interacció entre parcs naturals.

Poden semblar temes menors, però analitzats un per un tots apleguen una gran experiència acumulada com a propostes dinamitzadores de l'economia local. Vistos conjuntament i en la perspectiva del treball en xarxa, donen una clara imatge d'una Catalunya amb una base social activa, emprenedora, cercadora de noves oportunitats i creadora d'activitats mobilitzadores de recursos. En definitiva, un país que treballa i té fe en el seu futur.

Dossier Tècnic. Núm. 70
"Cooperació LEADER: Una eina clau per al desenvolupament dels territoris rurals".
Maig de 2014

Edició
Direcció General d'Alimentació,
Qualitat i Indústries Agroalimentàries.

Consell de Redacció
Domènec Vila Navarra, Jaume Sió Torres, Joan Gòdia Tresanchez, Xavier Clopès Alemany, Ignasi Rodríguez Galindo, Joaquim Xifra Triadú, Agustí Fonts Cavestany (IRTA), Montserrat Alomà Masana, Mireia Medina Sala, Àngela Seira Sanmartín, Joan S. Minguet Pla i Josep M. Masses Tarragó.

Coordinació
Josep Maria Masses Tarragó.

Producció
Teresa Boncompte Ribera, Josep Maria Masses Tarragó i Annabel Teixidó Martínez.

Correcció i assessorament lingüístic
Joan Ignasi Elias Cruz.
Lluís Piqueres Pla.
Núria Domènech Pont.

Grafisme i maquetació
Hands On

Impressió
Ediciones Gráficas Rey, S.L.
Paper 50% reciclat i 50% ecològic.

Dipòsit legal
B-16786-05
ISSN: 1699-5465

El contingut dels articles és responsabilitat dels autors. DOSSIER TÈCNIC no s'hi identifica necessàriament. S'autoritza la reproducció total o parcial dels articles citant-ne la font i l'autor.

DOSSIER TÈCNIC es distribueix gratuïtament. En podeu demanar més exemplars a l'adreça: dossier@ruralcat.net

Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural
Gran Via de les Corts Catalanes, 612, 4a planta
08007 - Barcelona
Tel. 93 304 67 45. Fax. 93 304 67 02
e-mail: dossier@ruralcat.net

Més recursos, enllaços i versió electrònica al web de RuralCat:
www.ruralcat.net

COOPERACIÓ LEADER A CATALUNYA

01 Introducció

Al dossier tècnic número 59, editat el novembre de 2012, es presentava LEADER: un enfocament innovador de la política de desenvolupament rural.

LEADER és una metodologia de treball, tant en la fase de programació com en la d'implementació, de la Política de desenvolupament rural europea que s'ha aplicat durant les dues darreres dècades, la qual pretén el desenvolupament integral de les zones rurals amb la participació i el consens de tots els seus actors locals.

La diferència entre LEADER i altres metodologies més tradicionals és que LEADER indica "com" s'ha d'actuar i no pas "què" s'ha de fer, i ho assolix basant-se en set característiques essencials que es complementen i interactuen entre elles:

- estratègies zonals de desenvolupament local
- l'enfocament ascendent;
- els grups d'acció local;
- la innovació;
- les actuacions integrades i multisectorials;
- el treball en xarxa;
- la cooperació.

En aquest dossier, parlarem de la Cooperació, perquè s'hi integren totes i cadascuna de les altres característiques que formen part de LEADER.

02 El valor de la Cooperació LEADER

La Cooperació en l'enfocament LEADER suposa que un grup d'acció local (GAL) inicia un projecte conjunt amb altres GAL o territoris perquè comparteixen un interès, objectius o necessitats similars, ja sigui entre territoris rurals d'una mateixa regió o país, entre diferents estats membres, o bé amb països tercers.

La Cooperació LEADER aporta **un valor afegit als territoris rurals** perquè suposa una entesa entre diferents grups i agents per marcar un camí o objectiu compartit: la realització d'un projecte on tothom pot guanyar i on tothom aprèn. Per fer-ho possible, la Cooperació Leader comporta:

- Fer Partenariat;
- Promoure canvis mitjançant la Dinamització;
- Crear Valor Afegit per obtenir quelcom nou o renovat;
- Sumar esforços mitjançant el Consens i el Compromís;

Cooperar és prendre part amb altres en una obra feta en comú (IEC - Institut d'Estudis Catalans).

- Ser Flexibles per adaptar-se als canvis i a les situacions a cada moment;
- Reconèixer quan i com cal actuar.

A més, cooperar en LEADER és el **contacte amb l'àmbit local** i amb l'**autenticitat** del territori, perquè es treballa amb les persones, els recursos i les oportunitats i els handicaps dels territoris rurals.

Cooperar no és un projecte amb data de caducitat. Són fets tangibles que indueixen a un canvi, i ajuden un territori a evolucionar i, per tant, a desenvolupar-se a través d'un treball coordinat i un millor ús i eficàcia dels recursos. Són fets explicats que perduren i, alguns, continuen més enllà de la data de finalització i finançament d'un projecte de cooperació.

Cooperar és avançar. Cooperar és sumar, és coneixement i és aprendre a treballar amb diferents agents i entitats. Miquel Rovira i Comas, president d'ARCA (extret de l'entrevista, Dossier Tècnic DAAM núm. 59, novembre de 2012).

03 Què aporta la Cooperació als territoris?

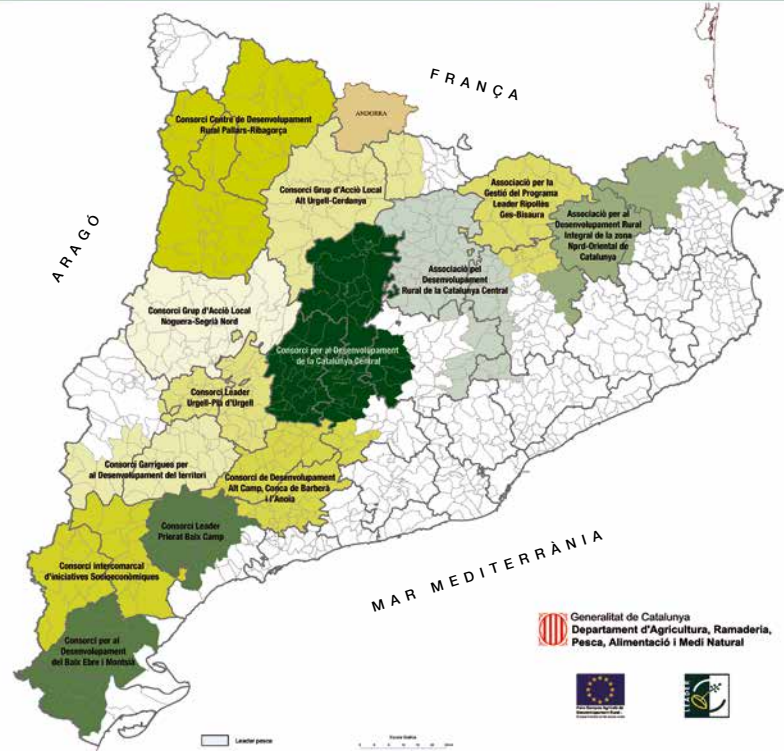
- Una millor Governança;
- Més Oportunitats;
- Una major Transferència de Coneixements;
- Un apropament a fer Innovació.

Cooperar és un aprenentatge il·limitat que fa créixer i apropa el coneixement entre territoris. La cooperació utilitza noves metodologies, les comparteix, i aplica maneres de fer que han funcionat en altres llocs i que, adaptant-les a la realitat del territori, són funcionals i racionals.

A més, la Cooperació permet als territoris rurals Innovar.

La Cooperació serveix per encoratjar i donar suport a un territori, a través del grup d'acció local, per emprendre nous reptes que apliquin la innovació i l'experimentació. De vegades, però, la innovació i l'experimentació són difícils de posar en pràctica ja que les noves solucions no són fàcils d'identificar i aplicar en un medi rural que sembla que confia més a fer les coses

Grups d'acció local Leader de Catalunya. Eix 4 Programa de Desenvolupament Rural 2007-2013

d'una manera més tradicional. En aquest sentit, la Cooperació LEADER ha permès al medi rural accedir a una major informació i a noves idees, ha permès aprendre d'altres regions o països, ha estimulat i ha donat suport a la innovació i ha permès adquirir o millorar capacitats i mitjans per als territoris rurals.

04 Històries explicades: l'art de Comunicar

L'èxit dels projectes i resultats engegats en Cooperació depèn en gran mesura de la participa-

ció de la societat i del seu coneixement sobre la tasca que s'està realitzant. Per aquest motiu, és imprescindible Comunicar i Fer Visibles els projectes de cooperació que s'impulsen als territoris i, especialment, els seus avenços i resultats. La Cooperació Leader necessita utilitzar un llenguatge planer i entenedor per poder connectar amb la societat, amb la intenció que es conegui i es reconegui la feina que s'està fent als territoris rurals. Només així, el medi rural català tindrà la visibilitat i el reconeixement que es mereix.

Tot i que comunicar no és una tasca fàcil, els avenços del món de les tecnologies de la informació i la comunicació posen a l'abast eines que ens ajuden i ens permeten explicar més i millor la Cooperació. En aquest sentit, la majoria de projectes de Cooperació Leader compten amb webs corporatives pròpies, i perfils en xarxes socials com facebook i twitter; uns suports de comunicació que permeten explicar gairebé a diari les accions que s'impulsen gràcies als projectes de Cooperació.

Així mateix, els grups i la societat comptem amb una eina de difusió ja consolidada com és la plataforma www.desenvolupamentrural.cat. Un espai que agrupa i actualitza contínuament la informació sobre tots els projectes, el recull de notícies i el seguiment dels esdeveniments mit-

jançant l'agenda. El Departament d'Agricultura, mitjançant el portal www.ruralcat.net, també es fa ressò d'aquesta informació.

05 La mesura 421 de Cooperació catalana en el Programa de desenvolupament rural 2007-2013

Durant el període de programació 2007-2013, el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural ha impulsat la Cooperació entre grups d'acció local catalans a través de la mesura 421 de l'eix 4 del Programa de desenvolupament rural (PDR) 2007-2013.

Així, la Cooperació catalana entre grups Leader s'inicia l'anualitat 2012 amb la primera convocatòria, en la qual es va aprovar un total de 5 projectes de Cooperació amb una inversió total executada de 577.498,19 € (30% cofinançat pel fons FEADER). Al llarg d'aquests anys, els projectes de Cooperació catalana s'han anat consolidant, i en aquesta anualitat 2014 s'ha aprovat un total de 10 projectes amb una inversió total prevista d'1.160.760 € (55% cofinançat pel fons FEADER).

06 Cooperació Leader: en línia amb les estratègies del territori

La cooperació catalana permet als territoris Leader consolidar les estratègies de desenvolupament local.

Cada territori defineix la seva estratègia i àmbits d'actuació a l'inici de cada període de programació. Tot i que cada territori té especificitats i particularitats pròpies, hi ha reptes i necessitats que són compartides per la majoria dels territoris rurals, Aquest fet fa possible endegar projectes de cooperació entre diversos grups en línia amb les seves estratègies.

Com a resum, les estratègies dels 13 grups d'acció local actuals són les següents:

Així, dels 10 projectes de cooperació catalana que s'estan executant actualment, hi ha projectes que incorporen nous serveis per **donar una distinció al territori**, com el projecte *Gestió sostenible rural: consolidació de territoris Smart*, on més de 258 empreses beneficiàries dels ajuts Leader estan aplicant la Responsabilitat Social Empresarial (de les quals 164 ja han certificat el procés

Per anualitats, la inversió executada, els projectes i els GAL participants a les convocatòries de Cooperació catalana han estat els següents:			
Anualitats	Inversió executada (€) % FEADER import FEADER (€)	Núm total de projectes	Núm. de GALs participants per projecte
2012	577.498,19 € 30% 173.249,46 €	5	-13 GAL: . GSR: consolidació de territoris Smart; . GUSTUM; . ODISSEU (joves). -6 GAL: . Energia i forest; . VER (vivers empreses rurals).
2013	247.787,90 € 50% 123.893,95 €	6	-13 GAL: . GSR: consolidació de territoris Smart; . GUSTUM; . ODISSEU (joves); . Energia i forest. -9 GAL: . Masies + sostenibles. -7 GAL: . VER (vivers empreses rurals).
2014	Inversió aprovada: 1.160.760 € 55% 638.418 €	10	- 13 GAL: . GSR: consolidació de territoris Smart; . GUSTUM; . ODISSEU (joves); . Energia i forest. - 10 GAL: . Cowocat. - 9 GAL: . Masies + sostenibles; . Vinet.cat. - 7 GAL: . Fem Parc; . Esportour. - 4 GAL: . VER (vivers empreses rurals).

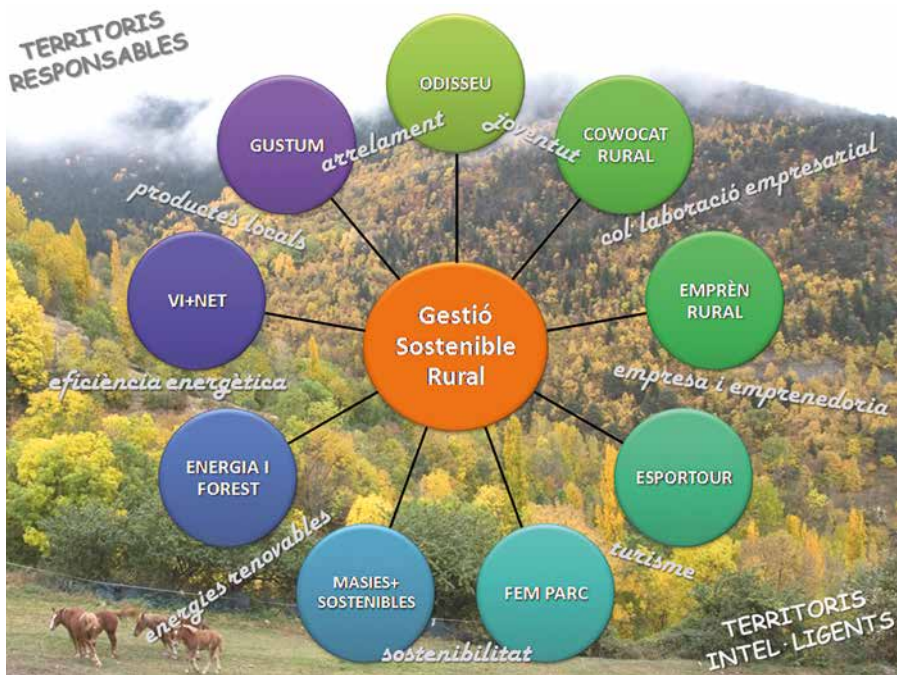
Taula 1. Mesura 421 Cooperació Catalana: inversió executada, projecte i grups GAL, participants per anualitats.

RSE). Aquest projecte ha permès a les empreses aixecar força el nivell de la seva gestió empresarial mitjançant l'aplicació de millores ambientals, socials i econòmiques. Aquest projecte també ha permès formar un nou perfil professional que assessora i acompanya les empreses durant tot el procés.

O els projectes *Fem Parc* i *Esportour*, que s'inicien aquest any 2014 en 7 territoris Leader cadascun i tenen com a objectiu im-

plantar serveis per generar noves activitats econòmiques que es basen en l'aprofitament dels recursos naturals i culturals dels territoris.

Altres projectes se centren més a **impulsar i promocionar les produccions locals i el comerç de proximitat**, com el projecte de cooperació *Gustum* que s'ha anat consolidant a tot el territori Leader català després de 3 anys d'implantació.

Pròxim a *Gustum*, s'inicia aquest 2014 el projecte *Vinet.cat* que treballa per la **sostenibilitat del sector primari, especialment del sector vinícola**, a 9 territoris Leader.

Altres projectes se centren més a **millorar l'ocupabilitat i fomentar una emprenedoria**

més especialitzada i amb elements innovadors que donin un salt qualitatiu a les activitats productives tradicionals o que en potenciïn de noves en sectors emergents. Estem parlant de projectes com el *VER: Viviers d'empreses rurals* que aquest 2014 pren una nova orientació a *Empren Rural*, o el projecte *Cowocat* que

s'inicia aquest 2014 amb la participació de 10 territoris Leader. *Cowocat* aporta un element innovador, ja que apropa la filosofia del *coworking* als territoris rurals amb una nova manera de treballar i compartir espais de treball desconeguda encara al medi rural.

En la línia de **millorar l'ocupabilitat i la inserció laboral**, hi ha el projecte *ODISSEU; programa per al retorn i la inserció laboral de joves al medi rural*, que, com el seu títol indica, pretén **afavorir el retorn del talent jove format** a les zones rurals. Aquest projecte, que s'aplica als 13 territoris Leader, ha permès treballar coordinadament amb els agents i professionals de joventut d'aquests territoris.

Altres projectes **fomenten l'eficiència energètica i l'ús d'energies renovables**, com ara *Energia i forest*, que ha permès crear els punts d'Infoenergia, pioner al medi rural català, o el projecte *Masies + sostenibles*, que tracta sobre la sostenibilitat i les problemàtiques en l'hàbitat dispers i que ha aconseguit una massa crítica necessària per encoratjar activitats complementàries, amb una menció honorífica als premis de medi ambient de la Generalitat l'any 2012.

ASSOCIACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT RURAL DE LA CATALUNYA CENTRAL

- Superfície: 2.010,10 km²
- Població: 64.317 habitants
- Densitat de població: 32 ha./km²
- Municipis: 58

Valoritzar el territori i l'entorn com a elements vertebradors de cohesió i responsabilitat territorial. Fomentar l'esperit empresarial i apostar pel capital humà i per la millora de l'ocupabilitat

info@catcentral.cat - www.catcentral.cat

ASSOCIACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT RURAL INTEGRAL DE LA ZONA NORD-ORIENTAL DE CATALUNYA (ADRINOC)

- Superfície: 1.594,99 km²
- Població: 67.040 habitants
- Densitat de població: 42,03 ha./km²
- Municipis: 51

Implantar polítiques de Responsabilitat Social Empresarial per a un model de desenvolupament territorial sostenible

info@adrinoc.cat - www.adrinoc.cat

ASSOCIACIÓ PER A LA GESTIÓ DEL PROGRAMA LEADER DEL RIPOLLÈS-GES-BISAURA

- Superfície: 1.149,3 km²
- Població: 34.318 habitants
- Densitat de població: 29,86 ha./km²
- Municipis: 27

Fomentar l'ús de les energies renovables com a alternativa de desenvolupament al territori

leader@ripollesgesbisaura.org - www.ripollesgesbisaura.org

CONSORCI DE DESENVOLUPAMENT DE L'ALT CAMP, LA CONCA DE BARBERÀ I L'ANOIA

- Superfície: 1.362,61 km²
- Població: 64.602 habitants
- Densitat de població: 47,41 ha./km²
- Municipis: 52

Potenciar un teixit empresarial mitjançant la creació de viviers d'empreses i microempreses en diferents punts del territori; mitjançant l'impuls del turisme, les microempreses i la Ruta del Cister, i incrementar la repercussió del valor afegit del món del vi al territori

concadebarbera@cd52.cat - www.cd52.com

CONSORCI GAL DE L'ALT URGELL - LA CERDANYA

- Superfície: 1.762,70 km²
- Població: 24.421 habitants
- Densitat de població: 13,85 ha./km²
- Municipis: 24

Impulsar la conservació i millora del paisatge rural per assolir un territori sostenible i potenciar el teixit empresarial i la producció agroalimentària de qualitat

cauc@cauc.cat

CONSORCI PER AL DESENVOLUPAMENT DEL BAIX EBRE I EL MONTSIÀ

- Superfície: 1.146,13 km²
- Població: 51.160 habitants
- Densitat de població: 44,64 ha./km²
- Municipis: 23

Crear estímuls per incentivar la inversió i creació de llocs de treball, i per facilitar la cooperació territorial a fi d'impulsar la diversificació econòmica i crear sinergies entre els diferents sectors productius i potencials, com ara l'agroalimentari i el turístic

leader@leader.cat - www.leader.cat - [facebook.com/consorcibemo](https://www.facebook.com/consorcibemo)

CONSORCI DE LES GARRIGUES PER AL DESENVOLUPAMENT DEL TERRITORI

- Superfície: 1.261,43 km²
- Població: 27.099 habitants
- Densitat de població: 21,48 ha./km²
- Municipis: 36

Crear una marca territorial pròpia basada en el paisatge i la cultura de l'oli

consorci@garrigues.cat - [facebook.com/pages/Consorci-Garrigues-per-al-desenvolupament-del-Territori/437533796329047](https://www.facebook.com/pages/Consorci-Garrigues-per-al-desenvolupament-del-Territori/437533796329047) - twitter.com/ConsorGarrigues

CONSORCI GRUP D'ACCIÓ LOCAL DE LA NOGUERA - EL SEGRÀ NORD

- Superfície: 1.829,40 km²
- Població: 44.737 habitants
- Densitat de població: 24,45 ha./km²
- Municipis: 33

Potenciar el sector agroalimentari, dinamitzar el turisme i donar suport a empresaris i emprenedors

leader@noguerasegriandord.cat

CONSORCI CENTRE DE DESENVOLUPAMENT RURAL DELS PALLARS - L'ALTA RIBAGORÇA

- Superfície: 3.147,80 km²
- Població: 25.034 habitants
- Densitat de població: 7,95 ha./km²
- Municipis: 32

Incidir en la desestacionalització de l'activitat turística amb un model sostenible basat en el patrimoni natural i cultural, en la reconversió del sector primari a partir de la gestió innovadora del producte, i en la diversificació del teixit productiu per generar ocupació de qualitat

info@cederpirineus.cat

CONSORCI LEADER DEL PRIORAT - EL BAIX CAMP

- Superfície: 838,99 km²
- Població: 23.332 habitants
- Densitat de població: 27,80 ha./km²
- Municipis: 41

Fomentar la cultura del vi, l'oli i la natura, i incidir en la valorització dels productes de qualitat i també dels espais naturals com a generadors d'iniciatives diverses

info@priorat-baixcamp.cat - www.priorat-baixcamp.cat

CONSORCI INTERCOMARCAL D'INICIATIVES SOCIOECONÒMIQUES

- Superfície: 1.570,7 km²
- Població: 35.787 habitants
- Densitat de població: 22,78 ha./km²
- Municipis: 26

Donar valor als productes agraris i paisatgístics del territori per a un desenvolupament autogestionable i apropar l'ús de les TIC a la població per crear noves formes d'ocupació

info@cisriberaebre-terraalta.org - www.cisriberaebre-terraalta.org

CONSORCI PER AL DESENVOLUPAMENT DE LA CATALUNYA CENTRAL

- Superfície: 2.379,29 km²
- Població: 46.348 habitants
- Densitat de població: 19,48 ha./km²
- Municipis: 54

Impulsar la sostenibilitat energètica i ambiental i els projectes que ofereixin serveis de proximitat a la població del medi rural

info@lcc.cat - www.lcc.cat

CONSORCI LEADER DE L'URGELL - EL PLA D'URGELL

- Superfície: 905,30 km²
- Població: 74.864 habitants
- Densitat de població: 82,69 ha./km²
- Municipis: 37

Donar suport a la transformació i la comercialització de la producció local, tot augmentant el seu valor afegit i la seva relació amb el territori

jtorrent@consorcileader.cat - www.consorcileader.cat - www.gustumcatalunya.org - www.gustum.org

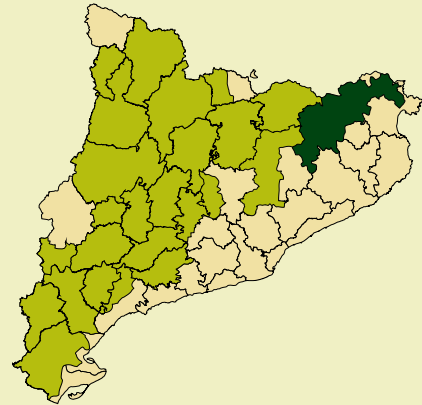
PROJECTES DE COOPERACIÓ LEADER

01 Fitxes del projectes

GESTIÓ SOSTENIBLE RURAL: IMPLANTACIÓ DE L'RSE ALS TERRITORIS LEADER

GAL coordinador: Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la Zona Nord-Oriental de Catalunya
Anys d'execució: 2009-2014
Web del projecte: www.gsrural.org
Xarxes socials: Twitter:@gsrural - facebook.com/gestio.sosteniblerural

Contacte:
 Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la zona Nord-Oriental de Catalunya
 Av. Onze de Setembre, 22, 2a
 17800 Olot
 Telèfon: 972 271 600
 Correu electrònic: info@adrinoc.cat

“Aquest és un procés win-win: Si guanyen les empreses, guanyen els territoris!”

• DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE:

Gestió Sostenible Rural és un projecte de cooperació en el qual participen tots els Grups d'Acció Local (GAL) Leader de Catalunya. El projecte situa la **Responsabilitat Social Empresarial (RSE)** com a eix estratègic d'un model de desenvolupament socioeconòmic territorial que implica i alinea totes les parts interessades cap a un mateix repte comú: la **construcció de territoris responsables i "intel·ligents"**. El projecte ha promogut la integració de polítiques d'RSE a les empreses beneficiàries d'ajuts Leader (Eix 4-PDR 2007-2013), com a fórmula per garantir-ne la sostenibilitat, i per extensió, la de les comarques on s'ubiquen: **Si guanyen les empreses, guanya el territori.**

El projecte es fonamenta en una pràctica experimentada durant la *Iniciativa Leader Plus* a la comarca de la Garrotxa (Girona), que compromet les organitzacions beneficiàries d'una subvenció a adoptar polítiques de gestió econòmica, social i ambiental respectuoses amb les persones i amb el seu entorn. Aquesta metodologia es basa en una eina específica de diagnòstic i mesura de l'RSE anomenada **Codi de Gestió Sostenible** i en un procés de tutorització, individualitzat a cada organització, per implantar accions de millora. El procés ha comptat amb el suport explícit del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat, que, l'any 2009, va aprovar d'incorporar aquesta metodologia de diagnòstic i acompanyament a les empreses dins els procediments de gestió dels ajuts Leader del PDR 2007-2013.

Paral·lelament, a partir de 2012, els tretze territoris han apostat per fer un pas més i implicar i alinear en aquesta estratègia la resta de parts interessades en el desenvolupament local, entenent que la sostenibilitat no és responsabilitat única de les empreses, sinó de tots els membres actius del territori. El projecte, en aquest sentit, ha començat a orientar els seus

objectius cap a la creació de **Territoris Intel·ligents**, a través del desenvolupament de xarxes de diàleg i intercooperació entre agents per determinar i afrontar els nous reptes de la sostenibilitat.

• QUÈ VOLEM ACONSEGUIR? - OBJECTIU DEL PROJECTE

- Fomentar la gestió de la responsabilitat social de les organitzacions públiques i privades dels 13 territoris Leader de Catalunya, a partir d'una metodologia compartida de treball: *El Codi de Gestió Sostenible*.
- Afavorir el diàleg i la intercooperació entre organitzacions per establir i afrontar els nous reptes territorials cap a la sostenibilitat.
- Comunicar i posar en valor els èxits en matèria de creixement intel·ligent, sostenible i integrador dels territoris rurals de Catalunya. (Responsabilitat Social Territorial).

• COM HO FEM? - ACTUACIONS DEL PROJECTE

El projecte ha desenvolupat un pla d'actuacions sobre quatre àmbits específics de treball:

Capacitació dels GAL

- Formació a polítics i gerents de cada un dels GAL entorn l'RSE.
- Elaboració de material metodològic de referència comú.
- Reforç de les estructures dels GAL, amb la incorporació de personal tècnic d'RSE.
- Formació tècnica.
- Assistència tècnica permanent en RSE.

Implantació de l'RSE a les empreses del medi rural

- Sessions d'assessorament individualitzat per a implantar polítiques d'RSE a les organitzacions beneficiàries d'ajuts Leader.

- Sessions d'assessorament grupal a beneficiaris.
- Formació específica per a l'elaboració de memòries de sostenibilitat, d'acord amb un conveni de col·laboració signat amb el prestigiós organisme internacional Global Reporting Initiative.
- Creació i concessió de certificats de Gestió Sostenible Rural als i les beneficiaris/àries que han culminat el procés.

Sensibilització territorial

- Elaboració de material divulgatiu sobre RSE.
- Jornades de sensibilització.
- Tallers i visites per a l'intercanvi d'experiències entre empreses.
- Impuls de xarxes de cooperació públicoprivades per afrontar reptes territorials de sostenibilitat.

Intercooperació territorial

- Constitució de cèl·lules de suport tècnic entre territoris pròxims.
- Creació d'un Observatori i una plataforma *on-line* per a la intercooperació entre territoris.
- Viatges de formació i intercanvi

• PARLEM AMB...

"Aquest programa m'ha ajudat a sistematitzar la gestió de la meva empresa. M'ha permès, per exemple, identificar més clarament els impactes ambientals de la meva activitat i fer-ne partícips als clients. Agraïxo l'assessorament que he rebut".

Joan Vendrell

Propietari de Cal Vilaseca, Llobera (Solsonès)

GAL: Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central

"Gestió Sostenible Rural ha suposat un pas decisiu per a la consolidació de polítiques responsables a la nostra empresa, en termes econòmics, socials i ambientals. És un projecte ambiciós i estem molt satisfets amb els resultats assolits".

Marta Puigsegur

Directora de Visual 13 Comunicació Audiovisual, Vilajuïga (Alt Empordà)

GAL: Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la Zona Nord-Oriental de Catalunya

I ELS RESULTATS? – IMPACTE DEL PROJECTE

Més enllà de les xifres d'impacte obtingudes, **Gestió Sostenible Rural** ha assolit alguns resultats decisius per al medi rural: d'una banda, situar l'RSE com a eix transversal de les estratègies de desenvolupament local dels grups Leader i afavorir amb els recursos públics del PDR aquelles organitzacions que han apostat per una gestió responsable; d'una altra, dotar de major valor afegit i, per tant, millorar la competitivitat de les empreses que han participat en el programa; i finalment, convertir els territoris Leader de Catalunya en paradigma de territoris responsables.

Alguns resultats que cal destacar:

- Implementació de polítiques d'RSE a **258 empreses** beneficiàries d'ajuts del PDR, amb una **previsió de 500** a la finalització del període.
- Més del **70% de les organitzacions** valora amb una **qualificació**

d'excel·lent l'acompanyament rebut; el **76% assegura haver millorat** la seva organització i un **93% ho recomanaria a una altra empresa**, segons dades de l'enquesta de valoració del programa als promotors beneficiaris.

- **Més de 25 cursos formatius a empreses** sobre aspectes vinculats a l'RSE: Planificació estratègica, petjada de CO₂; intercooperació; màrqueting sostenible, etc.
- **Formació a 74 empreses per a l'elaboració de memòries de sostenibilitat**, i publicació de **40 informes**, d'acord amb un conveni de col·laboració signat amb l'organització **Global Reporting Initiative**, principal organisme internacional en la definició de paràmetres de mesura i comunicació de l'RSE.
- Creació d'una **xarxa de 12 tècnics/ques especialitzats/des en RSE**.
- **Set cursos de formació tècnica** específica als responsables d'implantar polítiques d'RSE.
- Edició de material metodològic de referència comú: **Manual del Tutor RSE i revisió i edició del Codi de Gestió Sostenible**.
- Dinàmica permanent de sensibilització territorial, amb l'organització de més de **100 accions als territoris** i una participació directa de més de **2.500 persones**.
- **Edició i distribució de material divulgatiu sobre RSE**: Tríptics (4.000 exemplars); Guia d'RSE (6.300 exemplars), Panells expositors sobre RSE, merchandising (3.000 blocs de notes; 4.500 *boc'and-rolls*, 2.200 bosses i 2.500 bolígrafs); vídeo promocional del projecte GSR, entre d'altres.
- Creació d'eines i **instruments de cooperació permanent entre territoris**: Observatori de l'RSE en el medi rural (www.gsrural.org), amb més de 10.000 visites anuals; Plataforma virtual d'intercooperació tècnica; creació de cèl·lules territorials de RSE; i plataforma de crowdsourcing (www.smartrural.org).
- **Dos actes institucionals de lliurament de certificats** a 164 empreses socialment responsables.
- **367 impactes en mitjans de comunicació** i més de 25 presentacions del projecte en fòrums d'RSE estatals i internacionals.

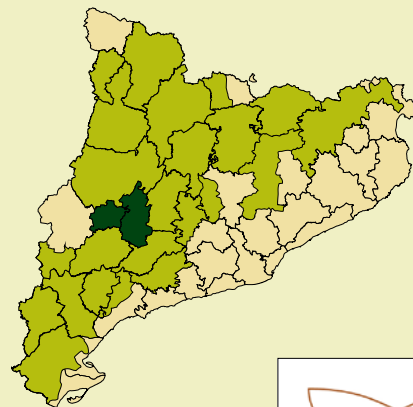
Jornada de formació i capacitatció dirigida als tècnics/ques especialitzats/des en RSE, realitzada a Ribes de Freser durant el febrer de 2011.

Autor: Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la Zona Nord-Oriental de Catalunya
Propietat: Associació per al Desenvolupament Rural Integral de la Zona Nord-Oriental de Catalunya.

GUSTUM, PRODUCTES DE LA TERRA

GAL coordinador: Consorci Leader Urgell-Pla d'Urgell
Anys d'execució: 2011-2014
Web del projecte: www.gustumcatalunya.org / www.gustum.org
Xarxes socials: Twitter:@InfoGustum – facebook.com/InfoGustum

Contacte:
 Consorci Leader Urgell-Pla d'Urgell
 Prat de la Riba, 1
 25230 Mollerussa
 Telèfon: 973 604 138 / 973 711 313
 Correu electrònic: tfuentes@consorcileader.cat

“La cuina catalana és el paisatge posat a la cassola.” Josep Pla

• DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

GUSTUM és un projecte de cooperació catalana en què participen tots els Grups d'Acció Local (GAL) i que té per objectiu **fomentar el desenvolupament rural a través de la promoció dels productes agroalimentaris de qualitat que es produeixen al territori, en sinergia amb la restauració, el turisme i el comerç.** Aquest projecte sorgeix de la iniciativa de cooperació estatal “Gustum”, desenvolupada durant els anys 2009 a 2014, i en la qual participen els 6 grups Leader de la província de Lleida.

La transformació dels productes agraris n'augmenta el valor afegit i incrementa les rendes de la població rural, garantint la seva permanència a les zones rurals i preservant el paisatge agrari del territori.

Si a més la comercialització d'aquest producte es realitza en la mateixa zona on es produeix, s'activa l'economia local alhora que el consumidor es beneficia d'un producte de qualitat i col·labora amb el manteniment de l'economia i el paisatge del territori. Així mateix, la cuina tradicional també s'ha construït en base a aquests productes que li donen identitat.

Aquesta és la raó de ser de **Gustum**, valoritzar i promocionar els productes agroalimentaris del territori tot creant vincles amb els sectors de la restauració, el turisme i el comerç.

El fet de treballar de forma conjunta tots els Grups d'Acció Local de Catalunya, potencia l'efecte ressò de les accions realitzades i ajuda a crear una imatge integral i coherent del projecte que permet donar a conèixer els productors i els productes catalans. Tot i que es treballa localment, es realitza una tasca conjunta que permet l'intercanvi d'informació i productes entre les diferents comarques, tot ampliant el concepte de “producte de proximitat” a nivell de Catalunya.

• QUÈ VOLEM ACONSEGUIR? - OBJECTIU DEL PROJECTE

Amb el projecte GUSTUM es pretén:

- Augmentar el grau de coneixement dels productes locals i dels seus productors dins del propi territori.
- Valoritzar aquests productes i identificar-los com a productes de qualitat organolèpticament i nutricionalment, però també com a elements de cultura i identitat del territori.
- Identificar els productors i els productes del territori.
- Facilitar eines als productors per promocionar i comercialitzar el seu producte.
- Afavorir l'associacionisme en el sector agroalimentari.
- Vincular el sector agroalimentari amb la restauració i les rutes turístiques de la zona, tot buscant un desenvolupament rural integral.

• COM HO FEM? – ACTUACIONS DEL PROJECTE

El projecte es desenvolupa a través de 3 línies de treball:

- La valorització del producte local agroalimentari, mitjançant la seva promoció a través d'accions d'informació, sensibilització i formació, tot oferint una imatge integral dels territoris:
  - Elaboració de diagnòstics territorials per identificar el teixit productiu i turístic de cada zona.
  - Edició de diversos materials de difusió identificatius del projecte: audiovisuals, dossiers fotogràfics i eines informàtiques (base de dades, pàgina web i xarxes socials).
  - Organització de mercats de productes locals en els municipis, seleccionant els productors i elaboradors de proximitat.
  - Promoure l'assistència dels productors i elaboradors de proximitat a fires agroalimentàries i gastronòmiques del territori.
  - Participació en les activitats del territori amb tallers, xerrades i sessions de cuina de proximitat.

- Desenvolupament d'eines i dinàmiques de treball que afavoreixin la promoció i la comercialització de productors i elaboradors:

- Taules de treball sectorials per a la promoció de l'associacionisme.

- Seminari i jornades de formació amb temàtiques dedicades a la promoció i la comercialització dels productes locals.

- Vincular els productes agroalimentaris locals amb la gastronomia i el turisme de la zona.

- Workshops entre productors, elaboradors, restauració i responsables turístics.

- Jornades gastronòmiques amb productes locals.

- Definició i difusió de rutes gastronòmiques i turístiques.

• PARLEM AMB...

"Gustum és un bon aliat per als petits productors i elaboradors. Hem anat a moltes fires i mercats amb el projecte, a més de participar en un seminari de formació per aprendre noves estratègies de comercialització. Gràcies al projecte també hem reforçat els vincles associatius entre els productors de la comarca, i ens hem plantejat accions conjuntes amb els restauradors de la zona".

Ares Prades

Propietària de Bolets Prades, Llesp (Alta Ribagorça)

GAL: Consorci Centre de Desenvolupament Rural Pallars - Ribagorça

"La meua filosofia és ben bé la que impera Gustum. El 90% dels productes que servim són productes catalans i ens agrada explicar al client d'on prové i qui el produeix. Si ho volen, fins i tot els hi donem les dades de contacte dels nostres proveïdors perquè els hi puguin anar a comprar els productes directament. A més, treballem en col·laboració amb altres restaurants a l'hora de fer les compres, recuperant el cooperativisme i així podem ajustar els preus.

Albert Marimon, Millor Cuiner Català 2012 al Fòrum Gastronòmic de Girona.

Restaurant La Cava, Tàrrrega (Urgell)

GAL: Consorci Leader Urgell - Pla d'Urgell

• I ELS RESULTATS? – IMPACTE DEL PROJECTE

Sota el paraigua de **Gustum** s'ha aconseguit fer visible el producte local i aquells qui el fan possible, donant-los a conèixer en el seu àmbit més proper i ajudant-los a obrir nous canals de comercialització.

Gustum ha aconseguit posicionar-se en el territori com una marca representativa dels productes locals de qualitat. La participació en actes amb una gran repercussió en els mitjans de comunicació, tant nacionals com locals, i la difusió realitzada a través de les eines d'informació pròpies (web i xarxes socials) ha fet que el projecte sigui conegut i reconegut pel públic. Encara que l'abast és difícil de quantificar, podem dir que **més de 100.000 persones** han assistit a alguna de les accions en què el projecte **Gustum** hi ha estat present i han tingut un contacte directe amb algun dels actors

participants (productors, elaboradors, restauradors o tècnics del projecte).

- Gustum ha estat present en **130 accions de difusió i comercialització** que inclouen l'organització de mercats locals, l'assistència a fires i la participació en activitats diverses en col·laboració amb entitats públiques i privades de cada territori, tot donant a conèixer el projecte a la població.

- S'han realitzat **88 activitats de sensibilització** amb tallers, xerrades i sessions de cuina de proximitat, en les quals han participat unes **5.280 persones**.

- En aquestes activitats s'ha comptat amb la participació de **més de 1.500 productors** i elaboradors i **més de 500 restauradors**.

- Més de **2.000 persones** han participat en les **62 activitats de formació**, dirigides tant a productors i elaboradors, com a restauradors i petit comerç.

- Cal destacar la **Campanya d'introducció de l'oli d'oliva a les escoles**. Una acció de formació conjunta entre els grups col·laboradors, en la qual s'han realitzant un seguit de xerrades informatives en **65 escoles del territori**, amb la participació de **més de 2.600 alumnes**.

- S'ha realitzat també una important tasca de dinamització en cadascun dels territoris amb la creació de **taules de treball**, en què els tècnics del projecte recullen les necessitats del sector per tal de dissenyar noves accions i crear un vincle entre els productors tot fomentant l'associacionisme.

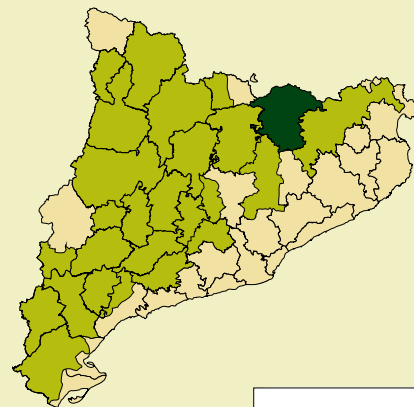

Participació GUSTUM a la Fira Orígens d'Olot.
Propietat: Consorci Leader Urgell-Pla d'Urgell.

ENERGIA I FOREST

GAL coordinador: Associació per la Gestió del Programa Leader Ripollès Ges Bisaura
Anys d'execució: 2012 – 2013 – 2014
Web del projecte: www.ripollesgesbisaura.org
Xarxes socials: Twitter: @LeaderRGB - facebook.com/leaderripollesgesbisaura

Contacte:
 Associació per la Gestió del Programa Leader Ripollès Ges Bisaura
 Pol. Ind. Els Pintors. Joan Miró, 2
 17500 Ripoll
 Telèfon: 972 704 499
 Correu electrònic: leader@ripollesgesbisaura.org

“Un nou model energètic i de gestió forestal per als territoris rurals de Catalunya. Territoris embornals de CO2”

• DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE:

Energia i Forest és un projecte de cooperació que engloba els 13 grups d'acció local (GAL) de Catalunya. El projecte, de caràcter “no productiu”, aporta un valor afegit a totes les iniciatives locals o comarcals dels territoris rurals catalans que es plantegen la **implantació de la biomassa i la recuperació de la gestió forestal**.

Un marc supracomaral d'intercanvi de coneixements, coordinació i sensibilització és clau, d'una banda, per **donar una visió global a les experiències més puntuals**. I, de l'altra, **optimitzar recursos, facilitar informació i donar respostes** al procés d'implantació de la biomassa i recuperació de la gestió forestal que s'està produint espontàniament als territoris.

En aquest marc, es posen en funcionament punts d'informació a cada un dels territoris del projecte, amb l'objectiu de:

- Realitzar tasques de sensibilització, informació, promoció i implantació d'energies renovables (principalment catalitzar, garantir i coordinar la implantació de la biomassa forestal).
- Impulsar mesures d'estalvi i eficiència energètica en els municipis rurals dels nostres àmbits d'actuació.

Energia i Forest ha suposat un valor afegit per al territori. La creació d'una **taula de coordinació territorial i la implicació dels estaments públics superiors** han permès millorar les inversions en eficiència energètica d'aquestes zones.

• QUÈ VOLEM ACONSEGUIR? – OBJECTIU DEL PROJECTE:

Energia i Forest és un projecte que vol impulsar el desenvolupament sostenible dels territoris rurals catalans, basant-se en una **estratègia de foment de l'estalvi i eficiència energètica, i en la promoció de les energies renovables basades en fonts endògenes, especialment la biomassa**.

Per tal d'assolir aquest objectiu, cal implicar tots els agents involucrats en el desenvolupament de les zones rurals de Catalunya (població local, entitats locals, entitats associatives, propietaris forestals i teixit empresarial), i fer-los participants del projecte.

• COM HO FEM? – ACTUACIONS DEL PROJECTE:

Energia i Forest ha desenvolupat un seguit d'accions, tant en l'àmbit global com individual. Com a **accions conjuntes** destaquen:

• La realització de diferents jornades i cursos formatius en l'àmbit de:

- **Cursos de gestió forestal**, per tal de formar especialistes en l'ús de la desbrossadora, la serra mecànica i en la tala d'arbres petits.
- **Cursos sobre la producció de biomassa** per formar especialistes en la gestió de la biomassa (què és?, elaboració, emmagatzematge, tipologies...).
- **Jornada formativa sobre les SmartGrids**, amb l'objectiu de facilitar els coneixements bàsics sobre les SmartGrids o xarxes intel·ligents.
- **Curs en gestió energètica municipal**. Incorporació i manteniment de la comptabilitat energètica als municipis del grup d'acció local interessats. La comptabilitat energètica es basa en la gestió i el control de la despesa energètica que generen les diferents instal·lacions d'un municipi.
- **Formació dirigida als/les tècnics/ques del projecte**. Dues jornades formatives InfoEnergia, destinades a la transferència de coneixements en matèria de comptabilitat energètica, anàlisi de dades i diagnòstic d'equipaments.

• **La creació de la taula interterritorial de la biomassa**, amb l'objectiu d'impulsar una estratègia comuna de promoció i implantació de la biomassa forestal als territoris rurals de Catalunya. I com a **accions individuals**, destaquem:

- La promoció de la **comptabilitat energètica** als municipis dels diferents grups d'acció local que participen en el projecte.
- La **transferència i actualització del Pla estratègic de la biomassa** del Ripollès als diferents territoris.
- L'**adquisició de 20 plafons del cycle de la biomassa**.
- L'**avaluació de preprojectes de biomassa**. Valoració tècnica i econòmica per a possibles canvis de caldera convencional a caldera de biomassa.
- Els testatges d'una eina de gestió energètica i càlcul de petjada de carboni en equipaments turístics.
- La **diagnosi a equipaments públics** per tal de determinar la necessitat de realitzar auditories energètiques, i aplicar les primeres mesures d'estalvi i eficiència.
- L'**adquisició de lectors intel·ligents d'electricitat per dur a terme diagnosis energètiques**

• PARLEM AMB...

El fet d'entrar al servei que ofereix el projecte Energia i Forest ens ha identificat de manera àgil i còmoda les desviacions en matèria de comptabilitat energètica del municipi. Ha permès adoptar decisions amb criteris tècnics per adaptar les potències elèctriques contractades a les necessitats dels espais edificis i saber quines àrees són les que generen més despesa energètica i quins usos en fan. També ha permès tenir propostes de millora per a les properes anualitats i poder contenir les partides pressupostàries en despesa elèctrica, gràcies als informes tècnics.

Gerard Soler i Serra
Regidor d'Hisenda i Promoció Econòmica
Ajuntament de Campdevàrol.

"La participació en el projecte de cooperació Energia i Forest ha permès incorporar la comptabilitat energètica a un municipi del nostre territori. Per a l'ajuntament que s'ha beneficiat d'aquest servei, ha representat una oportunitat per aplicar mesures d'estalvi i eficiència energètica i, per tant, reduir la despesa municipal. La previsió és ampliar el nombre de municipis que implementin la comptabilitat energètica en la seva gestió i, a la vegada, realitzar altres accions encaminades a fomentar l'estalvi energètic i promoure les energies renovables, principalment la biomassa, per impulsar un model de desenvolupament del territori basat en la sostenibilitat."

Laura Farré,
Tècnica Leader
GAL: Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques

• I ELS RESULTATS? – IMPACTE DEL PROJECTE:

L'impacte del projecte als territoris cooperants ha estat molt satisfactori. El públic destinatari ha valorat molt positivament el funcionament del projecte i l'estalvi que ha comportat al territori, tant econòmic com energètic. Alhora, el projecte ha servit de llavor a la **xarxa de gestors energètics de zones forestals de Catalunya**, ja que la voluntat és mantenir el contacte i seguir amb la feina que s'ha iniciat. En el pla quantitatiu, alguns dels resultats a destacar són:

- La consolidació d'una **xarxa de 13 gestors/ores energètics municipals**.
- La implantació de la **comptabilitat energètica a 56 municipis**.
- Realització de la **diagnosi energètica a 6 equipaments públics**.
- L'actualització del **Pla estratègic comarcal de la biomassa del Ripollès**

- **Transferència del Pla estratègic comarcal de la biomassa a 5 territoris cooperants**.
- **Projecció de 30 calderes de biomassa públiques**.
- **Adquisició de 20 plafons del cycle de la biomassa**.
- **Disposició d'una exposició itinerant**.
- **Disposició de jocs educatius vinculats amb l'energia i tallers ocupacionals**.
- **Formació de 12 persones en producció de biomassa**.
- **Formació de 21 persones en un curs bàsic de gestió forestal**.
- **Organització de dues jornades formatives de comptabilitat energètica**.
- **Organització de dos cursos formatius Infoenergia**.
- **Organització d'una jornada d'introducció al concepte SmartGrids**, amb una assistència de 18 persones.
- **Realització d'una jornada sobre Gestió energètica municipal** per a responsables i tècnics/ques municipals dels territoris GAL catalans, amb una assistència de 26 persones.
- **Testatge d'una eina per al càlcul d'emissions de CO₂ en 7 establiments turístics del territori**.
- **Adquisició de material per dur a terme diagnosis energètiques (8 lectors intel·ligents d'electricitat)**.

Els territoris Leader participants en el projecte Energia i Forest han estat seleccionats per les convocatòries 2012 i 2013 del Projecte Clima.

Els Projectes Clima, promoguts a través del Fons de Carboni per a una Economia Sostenible, estan concebuts per marcar un camí de transformació del sistema productiu espanyol cap a un model baix en carboni. El Fons de Carboni per a una Economia Sostenible, pertanyent al MAGRAMA, és un instrument de finançament climàtic que es concep amb l'objectiu de reorientar l'activitat econòmica cap a models baixos en carboni al mateix temps que es contribueix al compliment dels objectius internacionals assumits per Espanya en matèria de reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle.

Acollir-se al projecte Clima suposa per als territoris Leader percebre 7,10 euros per tona de CO₂ que no s'ha emès en comparació amb les emissions de la caldera d'origen i també suposa un seguiment gratuït dels consums de biomassa fins al 31 de desembre de 2019 i una verificació anual de les emissions de la caldera de biomassa.

"Curs de producció de biomassa", celebrat el 6 i 7 de novembre de 2013 al Consorci d'Espais d'Interès Natural del Ripollès.
Autor: Associació per la Gestió del Programa Leader Ripollès Ges Bisaura
Propietat: Associació per la Gestió del Programa Leader Ripollès Ges Bisaura

ODISSEU PROGRAMA PER AL RETORN I LA INSERCIÓ LABORAL DE JOVES AL MEDI RURAL

GAL coordinador: Consorci GAL Alt Urgell-Cerdanya

Anys d'execució: 2012-2014

Web del projecte: http://www.desenvolupamentrural.cat/mes_iniciatives/odisseu-programa-per-al-retorn-i-la-insercio-laboral-dels-i-les-joves-al-medi-rural

Xarxes socials: @mireiafontg - www.facebook.com/gal.alturgellcerdanya.com

Contacte:

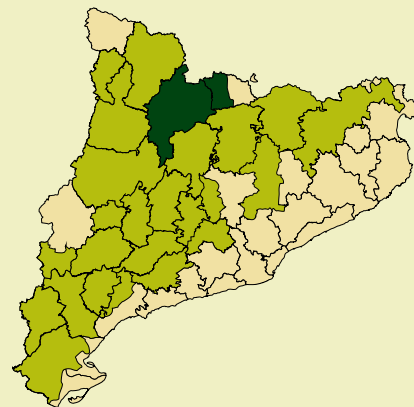
Consorci GAL Alt Urgell – Cerdanya

Passeig Joan Brudieu, 15

25700 la Seu d'Urgell

Telèfon: 973 353 112

Correu electrònic: cauc@cauc.cat;

“El talent jove és clau per al desenvolupament dels territoris rurals”

• DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE:

La finalitat del projecte **ODISSEU és fomentar el retorn i la inserció laboral de joves al medi rural**, creant un programa que faciliti aquest retorn i que promogui el seu compromís social amb el territori. El programa està impulsat per la *Direcció General de Desenvolupament Rural* i per la *Direcció General de Joventut*, a partir d'una iniciativa conjunta de la *Fundació del Món Rural* i de l'*Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya (ARCA)*, amb la col·laboració dels 13 grups d'acció local Leader de Catalunya i la xarxa de professionals de joventut.

Un aspecte clau per tal d'afavorir el retorn d'aquests joves és la **implicació de tots els agents del territori que puguin tenir una influència en aquesta transició**: centres educatius, empreses, associacions, Administració pública, i els mateixos joves. Per aquesta raó, **ODISSEU es desplega en el pla territorial a partir de taules de concertació**, uns grups de treball formats pels tècnics/ques Leader i els agents de joventut, que conjuntament dissenyen les accions que cal desenvolupar per promoure el retorn dels joves.

Els destinataris del projecte són, d'una banda, el col·lectiu de joves que estan a punt d'acabar els seus estudis, universitaris o de formació professional, i que s'enfrontaran en breu al món laboral. I, de l'altra, aquells que estan a punt de deixar les seves zones rurals d'origen per continuar la formació superior en un entorn urbà.

En aquest sentit, una de les línies d'actuació del projecte ODISSEU es centra en l'organització d'accions de foment a l'emprenedoria i l'ocupació, i de jornades de difusió de bones pràctiques d'emprenedoria jove al món rural. Un seguit d'actuacions amb l'objectiu de fomentar l'esperit emprenedor dels i les joves i la seva inserció laboral a través de cursos, tallers, aplicacions i plataformes en línia, sessions de *networking*, etc. ODISSEU també treballa per **facilitar el contacte entre les**

empreses de les zones rurals i els joves que s'adeqüin a les seves necessitats, i que a més vulguin tornar al territori un cop s'han format. En aquest sentit, s'han impulsat accions com les visites de joves a empreses i la promoció de les pràctiques en empreses rurals per part d'aquests joves (recopilació d'interessos de les empreses, sessions informatives i orientació en la recerca del jove). **ODISSEU es converteix així en el punt d'enllaç entre joves i empreses dels territoris rurals.**

• QUÈ VOLEM ACONSEGUIR? – OBJECTIU DEL PROJECTE:

ODISSEU és un projecte que treballa amb l'objectiu de:

- Prevenir i frenar l'èxode de joves rurals cap al medi urbà o periurbà i fomentar el retorn del capital humà format als territoris rurals.
- Afavorir i promoure el compromís social de la joventut amb el seu territori rural i **promoure'n la integració professional al territori.**
- **Fomentar i acompanyar la inserció laboral.**
- Impulsar la **creació d'empreses** per part dels mateixos joves per contribuir així al desenvolupament de les zones rurals.
- **Sensibilitzar el teixit empresarial** sobre el valor afegit que suposa 'el coneixement' i 'el talent' de la joventut per a les seves empreses.
- Sensibilitzar la joventut, la població en general, i els agents locals, sobre els efectes i **impactes de la migració juvenil en el desenvolupament de les zones rurals.**
- **Generar espais de debat i anàlisi** entre els agents i institucions que intervenen en polítiques i programes d'ocupació i joventut.

• COM HO FEM? – ACTUACIONS DEL PROJECTE:

La primera fase del projecte es va realitzar l'any 2011, amb l'**elaboració de la diagnosi “Els moviments migratoris de la joventut rural: què ofereix el mercat laboral als i les joves?”**

on es feia una anàlisi general de les migracions juvenils en les comarques rurals, i en 5 territoris pilot inicials s'aprofundia sobre les oportunitats d'arrelament en el territori d'origen (diagnosi territorial). A més, es van identificar i analitzar programes i projectes similars d'àmbit europeu i internacional, i es va escollir el programa del Quebec *Place aux jeunes en région* per realitzar una visita d'intercanvi. Amb tota la informació recollida es va dissenyar la metodologia de treball del programa ODISSEU.

Des de llavors ODISSEU ha anat *avançant* i actualment podem dir que a cada territori Leader es disposa de **14 taules de concertació territorials i les respectives diagnosis territorials**. Aquestes taules són eines representatives que agrupen els agents que intervenen en l'àmbit de la joventut a escala comarcal: el programa Leader, representants d'ocupació i promoció econòmica, associacions d'empresaris, associacions juvenils, etc.

Als territoris Leader, s'han treballat **actuacions** orientades a afavorir el contacte entre joves i empreses; a realitzar jornades de foment a l'**emprenedoria, l'ocupació i a l'arrelament al medi rural**; a treballar la difusió del projecte ODISSEU participant en diferents actes i jornades.

• PARLEM AMB...

"El programa m'ha ajudat a perdre la por de cara a entrar a les empreses..."

"He adquirit més seguretat, gràcies a la formació per poder pensar a crear una empresa..."

"No m'havia plantejat mai obrir el meu propi negoci; ara veig que és viable, sobretot perquè he vist les dificultats reals, i no només la teoria..."

"Tinc una visió més àmplia del món empresarial i de les diferents oportunitats laborals que tinc, he obert les meves mires..."

Míriam Martínez, Gemma Guilló, Rocío Romero i Sònia Torrent Alumnes del programa pilot d'emprenedoria i ocupació "A l'Alt Urgell també pots començar..."

GAL: Consorci GAL Alt Urgell Cerdanya

• I ELS RESULTATS? – IMPACTE DEL PROJECTE:

L'anàlisi de resultats del projecte ODISSEU es centra en dues anualitats: l'any 2012, com a tret de sortida del projecte a tots els grups Leader; i el 2013, com a període d'assentament de la metodologia ODISSEU als territoris que participen en el projecte. Cal assenyalar, però, dos impactes que es consideren especialment rellevants: **l'increment de les actuacions ODISSEU dins els centres educatius, i l'èxit del tàndem format pels equips tècnics dels grups Leader i els agents de joventut a través de les taules de concertació territorials.**

En el pla qualitatiu, també cal destacar:

– La realització de **14 taules de concertació** al territori, amb un total de 531 assistents durant l'any 2012.

– Les reunions i comissions de treball internes a cada un dels territoris cooperants, amb un total de 425 assistents.

– **Les accions d'emprenedoria i ocupació** dirigides als i les joves dels territoris rurals:

– 30 tallers als centres educatius de secundària, amb un total de 500 alumnes atesos.

– 2 taules rodones dedicades a l'emprenedoria, amb un total de 88 assistents.

– 9 seminaris sobre emprenedoria, amb un total de 104 assistents.

– 6 jornades "Joves - empreses ODISSEU", en el marc del Pla anual de transferència tecnològica del Departament d'Agricultura, amb l'assistència de 160 persones.

– "Jornada talent i territori" a l'Institut Montsià d'Amposta, amb la presència de 400 joves de la comarca.

– 7 tallers d'oficis, amb un total de 83 participants.

A més de **600 joves que han rebut assessorament en ocupació, la creació de 2 borses de treball i l'elaboració de bases de dades de joves estudiants de secundària, amb 456 estudiants** corresponents a 8 centres educatius del territori.

Finalment, cal mencionar també l'organització del *Seminar on rural youth migrations and employment*. Un seminari sobre les migracions i l'ocupació juvenil al medi rural organitzat per l'*Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya*, on 50 experts provinents de Romania, la Toscana, Irlanda del Nord i Catalunya van debatre sobre les migracions dels joves rurals, l'emprenedoria i l'ocupació juvenil al medi rural.

Descripció de la fotografia: Taller emprenedoria Jove ODISSEU al Ripollès.
 Autor: GAL: Associació per a la gestió del programa Leader Ripollès Ges Bisaura
 Propietat: GAL: Associació per a la gestió del programa Leader Ripollès Ges Bisaura

EMPRÈN RURAL (VIVERS D'EMPRESA RURAL)

GAL coordinador: Consorci de Desenvolupament Alt Camp, Conca de Barberà i Anoia

Anys d'execució: 2010-2014

Web del projecte: www.ver.cat

Contacte:

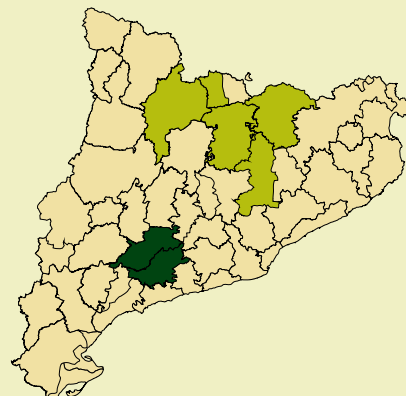
Consorci de Desenvolupament Alt Camp, Conca de Barberà i Anoia

Daroca, 1

43400 Montblanc

Telèfon: 977 861 338

Correu electrònic: oad@concadebarbera.cat

"No hi ha vents favorables per a aquell que no sap on vol anar"
Sèneca

• DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE:

EMPRÈN RURAL és un projecte de cooperació catalana en què participen quatre grups d'acció local (GAL), i que suposa donar una continuïtat a la iniciativa de cooperació estatal Vivers d'Empresa Rural. El projecte vol **estimular la creació de negocis i ocupació als territoris rurals**, facilitar les infraestructures i el suport necessari a emprenedors i emprenedores a través dels vivers d'empresa.

Les **incubadores d'empreses** o **vivers d'empresa** són infraestructures públiques que faciliten la creació de noves activitats econòmiques, sense que els emprenedors i les emprenedores hagin de realitzar una inversió inicial elevada per poder posar en funcionament el seu negoci. D'aquesta manera, utilitzen de forma temporal les instal·lacions i poden posicionar el seu producte al mercat per establir-se en un futur per compte propi.

El Viver de Celleristes de la Conca de Barberà, primer viver especialitzat en el món del vi, inspira el projecte. En l'actualitat 9 noves empreses elaboradores de vi amb DO Conca de Barberà elaboren unes 100.000 botelles de vi de qualitat en aquestes instal·lacions, amb una xifra de negocis conjunta de més d'1 milió d'euros anuals. Dos emprenedors ja han posat en marxa el seu propi celler i desenvolupen l'activitat fora del viver, amb la consegüent creació d'activitat econòmica i llocs de treball. Totes les empreses del viver estan elaborant el producte amb la varietat trepat, autòctona de la comarca, i contribueixen de manera decidida a la investigació i el desenvolupament de nous productes, com l'envelliment de trepat en bótes de roure reboll, també autòcton de la comarca.

A les àrees metropolitanes aquestes iniciatives són molt freqüents, però en els entorns rurals no existia cap espai amb aquestes característiques. Així, **EMPRÈN RURAL** és una iniciativa que pretén implementar els vivers d'empresa a

les zones rurals, creant les infraestructures necessàries que permetin a joves emprenedors iniciar la seva activitat econòmica al propi territori.

El projecte també incorpora uns valors de cooperativisme, d'utilització conjunta de béns i serveis per a la producció, per reduir sobrecostos d'inversions infrautilitzades, com una nova fórmula de produir productes locals, béns i serveis amb competitivitat. Així mateix, es pretén realitzar el seguiment de les noves activitats econòmiques dels vivers fins que estiguin consolidades, i facilitar l'accés dels emprenedors/ores a activitats formatives que complementin les mancances detectades en el moment de la posada en marxa del negoci.

EMPRÈN RURAL és un projecte en la línia de les estratègies territorials dels grups participants. Així, cada GAL ha establert quina tipologia de viver d'empresa volia o podia desenvolupar per adaptar-se millor a la seva estratègia. D'aquesta manera, s'ha impulsat des d'un viver especialitzat en l'elaboració de vins fins a un viver dedicat a la producció de formatges, passant per un viver convencional d'oficines per afavorir la diversificació d'activitats al territori. **Els grups han comptat amb una metodologia comuna d'assessorament i seguiment dels emprenedors, elaborada especialment per a aquest projecte.**

El valor afegit del projecte recau en el fet que **els vivers d'empresa permeten iniciar activitats econòmiques sense necessitat d'una inversió inicial**. Aquest suport a l'emprenedoria permet aventurar-se assumint pocs riscos a l'hora d'impulsar un negoci. Sens dubte, una molt bona oportunitat per a tots aquells emprenedors i emprenedores del territori.

• QUÈ VOLEM ACONSEGUIR? – OBJECTIU DEL PROJECTE:

El projecte pretén **estimular la creació de negocis i ocupació al territori**, mitjançant el suport a emprenedors i emprenedores

que vulguin impulsar negocis i activitats productives pròpies de la zona instal·lant-se als viviers d'empresa.

La idea és adaptar el viver a un procés local i establir una metodologia de treball comuna que permeti:

- Donar suport als emprenedors i emprenedores que s'instal·lin als viviers.
- Realitzar un seguiment dels emprenedors/ores de manera que puguin consolidar-se i generar ocupació.
- Facilitar l'accés a la formació i a les activitats que impulsin el creixement dels negocis allotjats als viviers.

En definitiva es vol donar suport als emprenedors i emprenedores allotjats als viviers d'empresa impulsant una metodologia de suport a l'emprenedoria de forma conjunta entre tots els territoris participants, i facilitant les infraestructures necessàries, tan humanes com materials.

• COM HO FEM? – ACTUACIONS DEL PROJECTE

Inicialment cada territori va escollir l'especialització o tipologia de viver d'empresa que volia o podia desenvolupar. Una vegada es disposava de la infraestructura, el projecte ha contribuït mínimament a l'adaptació segons la tipologia d'empresa a la qual es volia donar suport.

A causa de les disponibilitats pressupostàries, aquest suport ha estat únicament per a petites adaptacions, i s'han dedicat **els recursos a aspectes més relacionats amb l'assessorament als emprenedors**, directament amb els equips tècnics dels grups GAL, o bé amb la contractació d'assessors externs especialitzats en temàtiques que eren d'interès per als emprenedors i emprenedores dels viviers.

Cal fer una menció especial al **suport formatiu i a les activitats de foment de l'emprenedoria**. Unes actuacions organitzades per donar a conèixer als possibles emprenedors i emprenedores del territori les possibilitats que ofereixen els diferents viviers d'empresa, i fomentar així la creació de noves activitats econòmiques a les zones d'influència dels viviers.

Cada un dels grups participants ha disposat d'un **manual de suport a l'emprenedor**, amb l'objectiu de realitzar un **seguiment individualitzat de cada nova activitat econòmica** que s'instal·lava als viver d'empresa.

• PARLEM AMB...

"Actualment estem venent Molí dels Capellans als Estats Units, Tailàndia, la Xina, el Regne Unit i Dubai, entre d'altres. El Viver de Celleristes ens ha permès iniciar la nostra activitat i consolidar-nos al mercat, comercialitzant vi de qualitat elaborat amb la varietat autòctona trepat i amb DO Conca de Barberà. Quan tingui el meu celler sempre recordaré que ha estat possible gràcies a les facilitats d'inici que m'ha proporcionat el Viver de Celleristes de la Conca de Barberà".

*Jordi Masdeu,
Soci fundador de Molí dels Capellans, Barberà de la Conca (Conca de Barberà)
GAL: Consorci de Desenvolupament de l'Alt Camp, Conca de Barberà i Anoia*

"Els avantatges d'estar allotjats en un viver d'empreses han estat poder utilitzar les instal·lacions comunes, com la sala per fer presentacions, estar en un lloc de fàcil localització, disposar d'un despatx i pagar un lloguer assequible, entre d'altres."

*Joan M. Sala Clos
Gerent del Portal Berguedà Empresa d'Inserció, Cercs (Berguedà)
GAL: Associació pel Desenvolupament Rural de la Catalunya Central*

• I ELS RESULTATS? – IMPACTE DEL PROJECTE:

Els viviers d'empresa rurals són una aposta de futur per als emprenedors i emprenedores que volen iniciar els seus negocis en un entorn favorable. Els resultats d'aquesta iniciativa són a llarg termini, tot i que ja destaquen algunes primeres dades de creació de noves activitats econòmiques lligades als viviers d'empresa:

- 82 empreses allotjades en els Viviers d'Empresa Rurals.
- 52 accions divulgatives d'emprenedoria.
- 148 accions formatives
- 165 emprenedors/ores assessorats per part dels equips tècnics dels grups d'acció local.
- 18 emprenedors/ores assessorats per part d'especialistes externs.

Descripció de la fotografia: Emprenedors del Viver de Celleristes de la Conca de Barberà en ple procés d'elaboració de vi.
Autor: Jordi Giné.
Propietat: Consorci de Desenvolupament de l'Alt Camp, Conca de Barberà i Anoia

"MASIES + SOSTENIBLES". APLICACIÓ DELS SISTEMES DE GESTIÓ ENERGÈTICA I AMBIENTAL EN L'HABITAT DISPERS DE CATALUNYA

GAL coordinador: Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central

Anys d'execució: 2009-2014

Web del projecte: www.masiessostenibles.cat

Xarxes socials: Twitter: @leadercatcent - facebook.com/Leadercatcentral

Contacte:

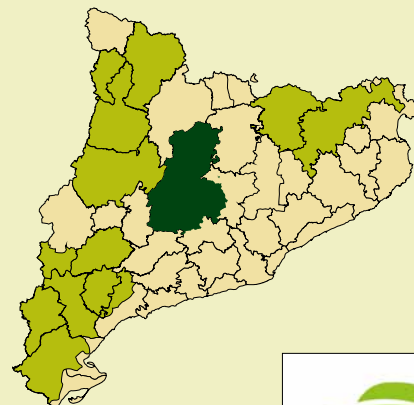
Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central

Pujada del Seminari, s/n

25280 Solsona

Telèfon: 973 481 644

Correu electrònic: info@lcc.cat

"Cap a la sostenibilitat i l'autosuficiència de les masies"

• DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE:

Masies + Sostenibles és un projecte de cooperació on participen deu grups d'acció local (GAL) Leader del territori català. El projecte pretén **conèixer la situació actual dels habitatges rurals aïllats i dels seus habitants, i millorar-ne les condicions vida.**

Les masies han estat històricament un símbol d'autosuficiència i sostenibilitat en el medi rural. Amb aquest projecte es busca **impulsar la rehabilitació, sostenibilitat i autosuficiència d'aquests habitatges, mitjançant alternatives sostenibles i renovables que afavoreixen la seva pervivència en el temps**, i que alhora millorin les condicions de vida dels seus habitants, d'acord amb les seves necessitats i les comoditats actuals.

El projecte Masies + Sostenibles es basa en quatre pilars: l'autosuficiència, l'eficiència energètica, la restauració, la construcció sostenible i la gestió correcta de l'aigua i dels residus.

El projecte encaixa amb les estratègies de desenvolupament territorial, ja que:

- Millora les condicions de sostenibilitat dels habitatges aïllats i de les activitats que s'hi desenvolupen: turisme rural, valorització dels productes locals, etc.
- S'aprofiten els recursos endògens del territori com la biomassa, els materials naturals i la fusta, entre d'altres.

• QUÈ VOLEM ACONSEGUIR? – OBJECTIU DEL PROJECTE:

Amb aquest projecte es vol tendir cap a la **sostenibilitat i l'autosuficiència de les masies**. En el context actual de crisi econòmica, energètica i ambiental, i tenint en compte els recursos existents al territori i la tecnologia de què disposem, **l'habitat dispers ha de fer una clara aposta per actuacions que millorin la sostenibilitat del sistema.**

Així, *Masies + Sostenibles* treballa per:

- Conèixer l'estat actual de les masies i el nivell de sostenibilitat que presenten.
- Implantar i posar en valor un model d'autosuficiència i sostenibilitat a les masies.
- Instaurar noves tecnologies i sistemes constructius que donin resposta als reptes ambientals i arquitectònics de les masies.
- Fomentar el coneixement i la cooperació entre empreses, professionals i habitants del medi rural.

• COM HO FEM? – ACTUACIONS DEL PROJECTE:

El projecte s'ha desenvolupat mitjançant un pla d'actuacions centrat en quatre àmbits de treball:

Recerca i demostració

- Identificació i caracterització de les masies dels territoris rurals mitjançant un cens de masies.
- Elaboració d'auditories d'eficiència energètica i petjada de carboni per conèixer el nivell de sostenibilitat de les masies.

Sensibilització i assessorament ambiental

- Ser un punt d'informació al territori, a través de la web del projecte o bé presencialment.
- Estimular la implantació de criteris de sostenibilitat a les masies, a través de jornades tècniques divulgatives i de la realització de la *Fira de Masies + Sostenibles*.
- Edició de material divulgatiu sobre nous coneixements relacionats amb el medi ambient, l'eficiència energètica, la gestió de l'aigua i la bioconstrucció, tot editant materials tècnics i didàctics.
- Sensibilització ambiental a través de cicles de cinema, concursos i exposicions.

Cooperació territorial i transferència de coneixements i experiències

- Creació de les xarxes comarcals de sostenibilitat i organització de visites d'intercanvi d'experiències.

Comunicació i difusió del projecte

- Creació del lloc web del projecte, disseny i edició de materials de difusió, aplicacions mòbils i presència als mitjans de comunicació.

• PARLEM AMB...:

"Assistir a la fira i a les jornades tècniques de Masies + Sostenibles ens ha donat idees pràctiques i coneixements per plantejar-nos millores en la nostra masia"

Daniel Rovira - Ester Moreno

Propietaris de la Masia Xalagues, Lladurs (Solsonès)

GAL: Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central

"L'aplicació de mesures de gestió ambiental i d'estalvi i l'ús d'energies alternatives, certificades amb l'Ecolabel i la DGQA, aporta un plus als nostres clients i posiciona l'establiment en el sector del turisme sostenible"

Pilar Bielsa

Propietària de la Masia Rovira, Pinell de Solsonès (Solsonès)

GAL: Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central

• I ELS RESULTATS? IMPACTE DEL PROJECTE:

L'impacte de Masies + Sostenibles ha estat quantitatiu, pel que fa a les activitats realitzades i el nombre de participants; i qualitatiu, havent esdevingut un referent en l'àmbit de la sostenibilitat en el medi rural, tant per a administracions, empreses, professionals, i mitjans de comunicació, com per als habitants del territori.

Descripció de la fotografia: Primavera (1r Premi Concurs de fotografia: Masies + Sostenibles)
 Autor: Xavier Calvet Camats
 Propietat: Consorci per al Desenvolupament de la Catalunya Central

És important subratllar que el projecte ha estat guardonat amb una **menció honorífica del Premi de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya 2012**, en la modalitat de protecció i millora del medi ambient en l'àmbit de l'energia sostenible; i amb el **Premi de Ciències Ambientals del Col·legi d'Ambientòlegs de Catalunya 2012**, en la categoria d'iniciativa empresarial.

Alguns resultats a destacar són:

- Desenvolupament de **3 estudis**: *Estudi aplicat sobre hàbitat dispers i sostenibilitat - Estudi aplicat sobre aprofitaments energètics forestals en les masies, la biomassa - Estudi aplicat sobre l'urbanisme en l'hàbitat dispers.*

- Edició de material tècnic, com els **1.000 exemplars de la guia pràctica per a la rehabilitació i la construcció sostenible: La masia sostenible.**

- Edició del **documental "Viure a la masia"**.

- 3 edicions de la **Fira Masies + Sostenibles**, amb 485 assistents, 45 empreses presents a la mostra i un total de 30 ponències i tallers pràctics.

- Creació del **cens de masies de Catalunya MASICAT**.

- Realització de **9 auditories d'eficiència energètica i petjada de carboni**.

- Realització d'**accions de sensibilització**: exposició sobre la masia catalana, un concurs de fotografies de Masies + Sostenibles i un Cicle de Cinema de Medi Ambient.

- Edició de **material educatiu** sobre Masies + Sostenibles.

- **17 xerrades divulgatives** al territori.

- **183 impactes en mitjans de comunicació** escrita, televisió i ràdio.

- **10 trobades d'intercanvi** amb d'altres territoris per conèixer la realitat de la masia i les actuacions desenvolupades.

VÍ + NET

GAL coordinador: Consorci Leader Priorat-Baix Camp

Anys d'execució: 2014

Web del projecte: www.priorat-baixcamp.cat (Dins el web corporativa del grup GAL coordinador es dedicarà un espai al projecte)

Xarxes socials:

Contacte:

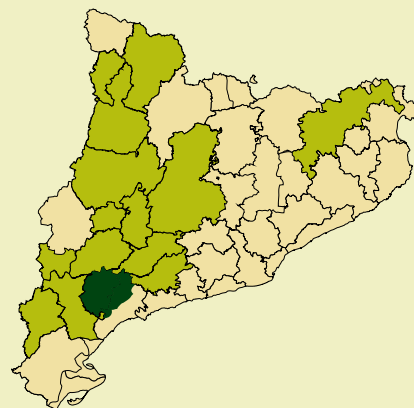
Consorci Leader Priorat - Baix Camp

Av. del Priorat, s/n

43730 Falset

Telèfon: 977 830 259

Correu electrònic: info@priorat-baixcamp.cat

"No és el més fort ni el més intel·ligent el que sobreviu, sinó aquell qui més s'adapta als canvis". Charles Darwin

• DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

Vi+Net és un projecte que sorgeix de la iniciativa de cooperació estatal "+VINO-CO₂", desenvolupada durant els anys 2010 a 2013. El projecte engloba 9 grups d'acció local catalans amb l'objectiu de contribuir a **mitigar i reduir els gasos d'efecte hivernacle (GEH) en el sector de la vitivinicultura**.

El món del vi ha esdevingut i esdevé un important recurs econòmic, social i agrícola sobre el qual gira la cultura i les tradicions de molts territoris catalans. La seva importància i el seu pes comporta també implicacions mediambientals i paisatgístiques a tenir en compte, especialment en l'entorn agrari, que treballar per promoure una relació més sostenible entre la necessitat de preservar el medi i el desenvolupament social i econòmic del territori.

És en aquest entorn en el qual el projecte **Vi+Net** pren forma, amb l'objectiu de contribuir a **mitigar i reduir els gasos d'efecte hivernacle (GEH)**, un dels principals causants del canvi climàtic i un dels problemes mediambientals de més incidència.

El projecte **Vi+Net** pretén que els petits cellers coneguin la seva petjada de CO₂ i que es comprometin en la reducció de GEH. A més, també s'insta que participin activament en la lluita contra les conseqüències del canvi climàtic.

Aquesta iniciativa no deixa de ser **una nova i decidida aposta pel binomi productes de qualitat - territori de qualitat**. Vi+Net es basa justament en la valorització dels productes locals (concretament del vi) i del propi territori, ja que no es pot entendre el producte de manera deslligada del territori i dels paisatges on creix i es desenvolupa, i que el doten d'una personalitat única i diferenciada.

En l'àmbit de l'activitat productiva, el projecte vol vetllar per superar la dicotomia tradició/innovació, buscant l'equilibri

d'aquests dos enfocaments per convertir-lo en un puntal bàsic i identificador dels territoris i dels cellers participants.

Per fer possible aquesta nova mirada, es proposa que el projecte analitzi els costos energètics de la producció del vi, amb la finalitat de demostrar que contribueix positivament a millorar l'entorn mediambiental, minvant els gasos d'efecte hivernacle i la seva incidència negativa en el canvi climàtic.

Aquesta millora mediambiental generarà un valor afegit a la producció de vi i ajudarà que el sector avanci en la qualificació mediambiental dels seus productes, com un valor afegit que els permetrà consolidar-se en els mercats més exigents.

• QUÈ VOLEM ACONSEGUIR? - OBJECTIU DEL PROJECTE

L'objectiu general de **Vi+Net** és la **millora del medi ambient i la generació d'ocupació**. Igualment, es vol valoritzar el medi rural fomentant pràctiques que mitiguin l'emissió de gasos d'efecte hivernacle (GEH) en el sector vitivinícola, i demostrant que les pràctiques tradicionals també contribueixen a reduir l'emissió d'aquests gasos.

Com a objectius més específics del projecte trobem:

1. La definició d'una **metodologia estandarditzada per mesurar la petjada de carboni** en tot el procés d'elaboració del vi.
2. L'elaboració d'un **manual de bones pràctiques vitivinícoles**.
3. **Formació dirigida a viticultors i tècnics de petits cellers del territori**, en relació a eines, metodologies i tècniques en l'àmbit de la disminució dels GEH.
4. **La difusió del projecte**, tot posant en comú les experiències i els resultats, i **fomentant la transversalitat i la complementarietat amb altres entitats del mateix territori**.
5. **La creació d'estructures de treball en xarxa** que col·laborin activament.

• COM HO FEM? – ACTUACIONS DEL PROJECTE

Per dur a terme el projecte, s'han previst diferents actuacions:

- Bones pràctiques vitivinícoles. Es definirà una metodologia estandaritzada per mesurar la petjada de carboni en tot el procés d'elaboració del vi. Es realitzarà un recopilació de la informació i s'identificaran els cellers i les explotacions vinícoles que esdevindran experiències - pilot. També es redactarà un manual de bones pràctiques vitivinícoles per a la reducció dels GEH.
- Capacitació del sector vitivinícola. S'oferirà formació a viticultors i tècnics de petits cellers del territori vers eines, metodologies i tècniques en l'àmbit de la disminució dels GEH.
- Càlcul de la petjada de CO₂. A més del càlcul de la petjada de carboni, també està previst dissenyar l'eina de càlcul per al sector de la viticultura.
- Crear estructures de treball en xarxa a través dels grups d'acció local, que col·laborin activament per tal de donar suport als viticultors i tècnics dels petits cellers en matèria de canvi climàtic, aprofitant les sinergies entre territoris, entitats i institucions.

• PARLEM AMB...

"La participació en el projecte ha significat l'adquisició d'uns coneixements sobre l'Anàlisi del Cicle de Vida del procés d'elaboració del vi que fins aleshores no tenia. L'assessorament que he rebut, així com totes les eines posades al nostre abast per a l'estimació de la petjada de carboni, han estat molt útils i ens han permès crear una metodologia que es pot traslladar a tots els cellers que vulguin conèixer la seva Petjada".

*Joan Ignasi Domènech
Propietari del Celler Vinyes Domènech, Capçanes (Priorat)
GAL: Consorci Leader Priorat - Baix Camp*

Descripció de la fotografia: Jornada "L'impacte de la sostenibilitat en la comercialització del vi", celebrada a Laguardia el juliol de 2013.
Autor: Consorci Leader Priorat-Baix Camp.
Propietat: Consorci Leader Priorat-Baix Camp.

"Les jornades tècniques i formatives del projecte ens han servit per poder intercanviar informació i experiències amb la resta de cellers del projecte, un fet molt profitós.

La participació en el projecte també ens ha obert altres vies d'actuació per reduir la petjada de carboni, i ha suposat un valor afegit i un element diferenciador del nostre celler vers la resta".

*René Barbier
Propietari del Celler Clos Mogador, Gratallops (Priorat)
GAL: Consorci Leader Priorat - Baix Camp*

• I ELS RESULTATS? – IMPACTE DEL PROJECTE

Encara que aquest projecte s'inicia a tot Catalunya aquest any 2014, es tenen resultats corresponents al projecte de cooperació estatal "+Vino - CO₂", on va participar el Consorci Leader Priorat - Baix Camp.

Així, en destaquen:

- Les **jornades tècniques i formatives amb els cellers participants de les diferents comunitats autònomes** per tal de:
  - Fer una estimació de la petjada del carboni utilitzant diferents metodologies i eines disponibles.
  - Integrar la petjada de carboni en les iniciatives voluntàries de reducció i compensació de les emissions de gasos d'efecte hivernacle.
  - Calcular la petjada de carboni en el sector vitivinícola.
  - La jornada formativa: "El impacto de la sostenibilidad en la comercialización del vino", on es van exposar els mètodes més eficaços per a una vitivinicultura sostenible com a factor de diferenciació dels cellers.
- Les **jornades de difusió del projecte**:
  - Jornada "6x4: Projecte + Vino-Co2 i el Consorci Leader Priorat Baix Camp"
  - Jornada "La petjada del carboni en l'elaboració dels vins de la comarca del Priorat".

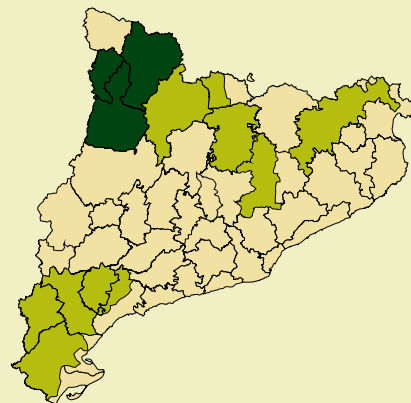
El càlcul de la petjada de CO₂ a **40 cellers**.

L'edició d'un **Manual de Bones Pràctiques**.
El disseny i l'elaboració d'una **eina de càlcul per poder estimar la petjada de carboni dels cellers**.

FEM PARC. DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE DELS PARCS NATURALS DE CATALUNYA

GAL coordinador: Consorci Centre de Desenvolupament Rural Pallars – Ribagorça
Anys d'execució: 2014

Contacte:
 Consorci Centre de Desenvolupament Rural Pallars – Ribagorça
 c/ Pau Casals, 14, baixos
 25620 Tremp
 Telèfon: 973 652 529
 Correu electrònic: info@cederpirineus.cat

“L'aprofitament sostenible dels recursos naturals d'un territori és decisiu per al seu desenvolupament.”

• DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

7 Grups d'Acció Local formen part del projecte **FEM PARC**. Una iniciativa que sorgeix amb l'objectiu d'**incentivar el desenvolupament socioeconòmic dels espais naturals protegits i les seves zones d'influència, tot fent-lo compatible amb la protecció i la conservació de l'entorn**.

Els espais naturals protegits de Catalunya són una part important dins l'estructura turística del territori. La seva rellevància en el desenvolupament socioeconòmic del propi espai i de la seva zona d'influència requereix una atenció especial més enllà de la gestió en termes de protecció i conservació. En aquest sentit, cal que es treballi per a **dinamitzar l'ús d'aquests espais a partir de plans de desenvolupament sostenible que garanteixin la compatibilitat de la conservació amb l'ús públic i turístic**.

Els espais naturals on es desenvoluparà aquest projecte són: Parc Natural de l'Alt Pirineu, Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, Parc Natural del Cadí-Moixeró, Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, Parc Natural dels Ports i Parc Natural de la Serra del Montsant.

Fem Parc és una iniciativa que pretén treballar en aquest sentit, buscant la col·laboració entre els agents implicats i la cooperació dels grups Leader que participen al projecte. Un treball conjunt que permetrà elaborar i posar en pràctica **Plans d'Acció comuns** amb l'objectiu de potenciar el desenvolupament socioeconòmic dels espais naturals protegits i les seves zones d'influència.

Fem Parc és un projecte en línia amb l'estratègia territorial. La iniciativa dona resposta a les necessitats latents dels grups participants: *desestacionalitzar l'activitat turística, reconvertir el sector primari i diversificar el teixit*

productiu, entre d'altres. Cal treballar, doncs, per integrar els espais protegits en el propi territori, cercant l'equilibri entre la protecció de la seva biodiversitat i l'activitat de la població que hi viu.

Per tant, el valor afegit de Fem Parc recau en fer que els parcs siguin concebuts pels seus habitants com una oportunitat de desenvolupament econòmic i de millora de la qualitat de vida, i no com un impediment a les seves activitats. Alhora, es treballa per cohesionar tots els agents de la zona per tal que preguin consciència del valor del seu propi territori.

• QUÈ VOLEM ACONSEGUIR? - OBJECTIU DEL PROJECTE

Fem Parc és una iniciativa que cerca:

- Millorar el coneixement que la societat té dels espais naturals de Catalunya, per tal d'incrementar el suport al manteniment i la protecció d'aquests espais.
- La creació de nous llocs de treball en l'àmbit propi del parc i el seu entorn, a través d'un increment de l'activitat empresarial en el sector turístic, d'oci, esportiu i educatiu.
- Donar continuïtat generacional a les comunitats i pobles situats dins els espais protegits i la seva zona d'influència.
- Difondre el patrimoni natural, cultural, agrícola i ramader d'aquests territoris.
- Millorar la qualitat del turisme de natura.
- Analitzar els efectes de l'afluència de visitants als espais protegits.

• COM HO FEM? – ACTUACIONS DEL PROJECTE

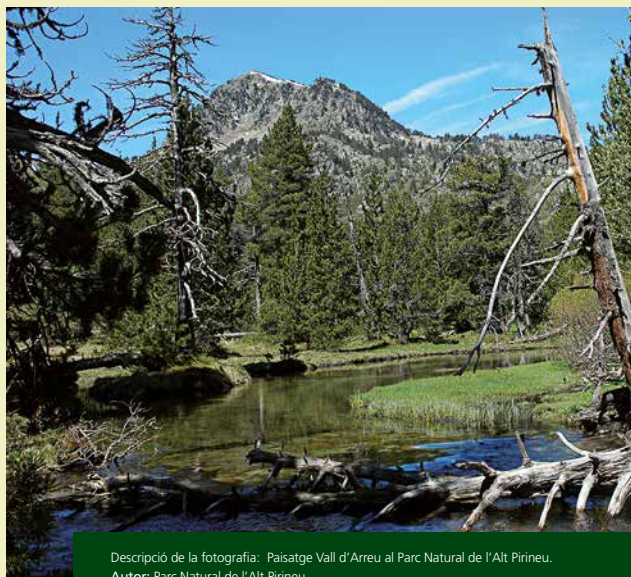
D'entre les actuacions plantejades en el marc del projecte **Fem Parc**, en destaquen:

– **La creació de Taules de concertació** amb els agents socials (medi ambient, turisme, esports, ocupació i promoció econòmica), de caràcter públic i privat, per tal de generar un marc de treball conjunt i detectar les necessitats de cada territori.

– El **disseny de productes ecoturístics innovadors**, tenint en compte que caldrà:

- Identificar els elements del patrimoni natural, cultural i per a la pràctica de l'esport que tinguin un alt potencial per esdevenir recursos turístics del territori.
- Reconèixer els efectes i factors de risc ambiental dels productes que es dissenyin.
- Definir els mecanismes que s'han d'habilitar per a posar en valor aquests productes sense malmetre el seu estat de conservació.
- Identificar els possibles destinataris dels nous productes dissenyats.
- Elaborar una fitxa per a cada producte que en contingui tota la informació.

– **Elaboració d'un Pla d'Acció i de Desenvolupament de zona** que inclogui els resultats de les Taules de concertació, les fitxes dels productes ecoturístics que s'han dissenyat, l'anàlisi de les oportunitats i limitacions que afecten el seu desenvolupament i les accions que cal desenvolupar.

Descripció de la fotografia: Paisatge Vall d'Arreu al Parc Natural de l'Alt Pirineu.
 Autor: Parc Natural de l'Alt Pirineu.
 Propietat: Parc Natural de l'Alt Pirineu.

ESPORTOUR, TURISME ESPORTIU RURAL DE CATALUNYA

GAL coordinador: Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i el Montsià

Anys d'execució: 2014

Contacte:

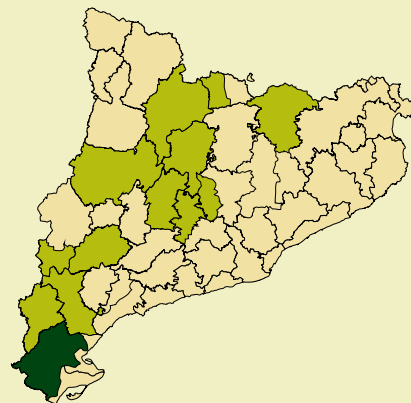
Consorci per al Desenvolupament del Baix Ebre i el Montsià

Plaça d'Alfons XII, 7, 1r B

43500 Tortosa

Telèfon: 977 442 116

Correu electrònic: leader@leader.cat

“Ruralitat i esport, una comunitat necessària, sostenible i productiva”

• DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE

ESPORTOUR és una iniciativa que compta amb la participació de 7 Grups d'Acció Local que treballaran conjuntament per elaborar un Pla Integral de Gestió del Turisme Esportiu.

El projecte neix amb la voluntat de consolidar una estratègia vital i arrelada a tots els territoris Leader: **el foment del turisme com a element de desenvolupament territorial**. No obstant això, es centra específicament en la **promoció del turisme esportiu, i la seva sinergia amb els serveis locals i el patrimoni històric, gastronòmic i natural del territori**.

El turisme esportiu es defineix com una tipologia de turisme *destinada a les persones que realitzen activitats físiques i/o esportives durant les seves vacances i el seu temps de lleure*. Fruit de la dinàmica social actual, es pot afirmar que ens trobem davant d'un nou filó de desenvolupament.

Una tendència que servirà de base per impulsar i promocionar el projecte al territori. Així, en primer lloc, ESPORTOUR es planteja utilitzar els esdeveniments esportius que ja tenen lloc al territori com a element de dinamització econòmica. I, en paral·lel, treballarà amb l'objectiu de crear nous focus d'atracció en turisme esportiu.

Per aconseguir aquestes fites, és necessari impulsar la cooperació i l'associacionisme territorial entre els agents socioeconòmics vinculats al turisme i l'esport, i afavorir la conjuntura perquè el territori es doti dels equipaments necessaris per desenvolupar activitats esportives que fomentin aquesta modalitat turística.

El valor afegit d'aquest projecte és l'aposta per una **comunitat entre el món rural i les seves potencialitats a través de l'esport com a reclam d'un turisme més sostenible i integrador**

• QUÈ VOLEM ACONSEGUIR? - OBJECTIU DEL PROJECTE

En la seva primera fase, **ESPORTOUR** vol crear un vincle de cooperació entre entitats, administracions i agents socioeconòmics, per tal fomentar i promocionar les potencialitats del territori i que aquest esdevingui un espai idoni per a la pràctica del turisme esportiu.

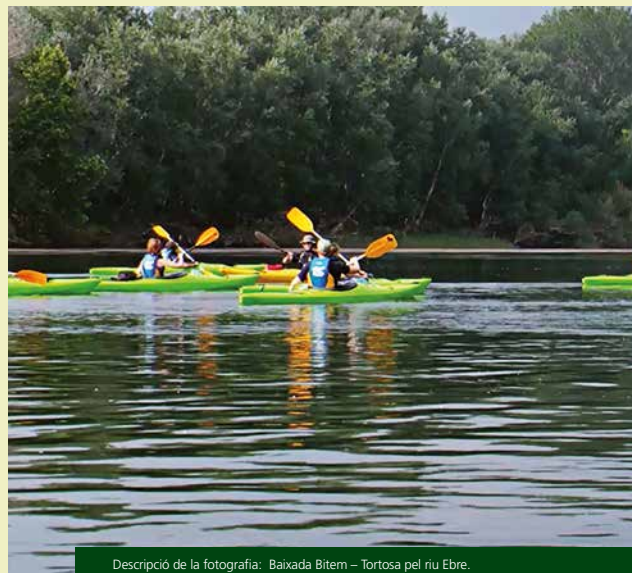
Com a tasca inicial, es recopilaran les dades que permetran valorar i catalogar els recursos turístics i esportius existents a les zones rurals. En paral·lel, s'iniciarà una diagnosi sobre l'impacte econòmic que tenen les activitats esportives al territori. A partir de les dades obtingudes, s'interpretaran i es definiran les prioritats d'acció a nivell esportiu i turístic amb l'objectiu de treballar per al desenvolupament rural dels territoris a través de la promoció del turisme esportiu.

Un altre punt clau del projecte és la **formació** del sector serveis, tant a nivell turístic com esportiu, i a la pròpia Administració, en **coneixements bàsics en màrqueting i comunicació**.

• COM HO FEM? - ACTUACIONS DEL PROJECTE

Les accions d'**ESPORTOUR** es centren a promocionar el turisme esportiu i afavorir les relacions entre els diferents sectors implicats. Tenint en compte aquesta premissa, algunes de les actuacions previstes són:

- La creació d'una **taula de concertació territorial** per dissenyar i impulsar les línies d'actuació a seguir a cada un dels Grups d'Acció Local.
- **Realitzar una diagnosi dels recursos esportius i turístics** del territori.
- **Avaluar l'impacte econòmic** que els esdeveniments esportius tenen al territori.
- **Desenvolupar eines i dinàmiques de treball que afavoreixin la promoció d'esdeveniments de temporada en els territoris rurals:** espais firals, accions col·lectives de promoció i dinamització, calendari únic d'esdeveniments esportius, etc., i que generin sinergies amb els sectors productius de la zona.
- **Impulsar jornades de formació** en tècniques de comunicació i màrqueting esportiu orientades al sector privat.
- **Posar en valor el patrimoni històric, paisatgístic i natural del territori** i relacionar-lo amb la pràctica esportiva rural.
- Creació d'un **banc d'imatges** amb les activitats esportives que es desenvolupen al medi natural dels grups Leader.
- Disseny d'un **nou espai web** que englobi els recursos esportius dels territoris que participen en el projecte.

Descripció de la fotografia: Baixada Bitem – Tortosa pel riu Ebre.
 Autor: Consell Comarcal del Baix Ebre.
 Propietat: Consell Comarcal del Baix Ebre.

COWOCAT RURAL

GAL coordinador: Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques

Anys d'execució: 2014.

Contacte:

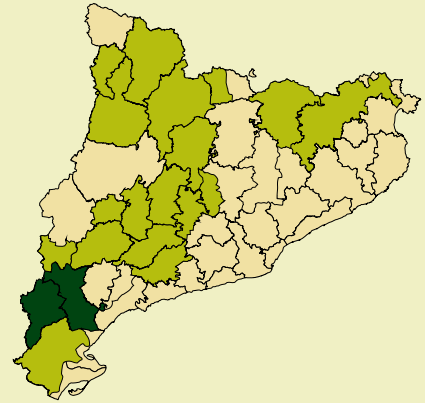
Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques

Plaça Sant Roc, 2

43740 Móra d'Ebre

Telèfon: 977 402 792 / 977 401 851

Correu electrònic: info@cisiberaebre-terraalta.org

"COWOCAT_RURAL, ecosistemes de coworking: col·laboració i treball a través de les TIC en un entorn rural".

• DESCRIPCIÓ DEL PROJECTE:

El projecte de cooperació **COWOCAT_RURAL** sorgeix de la necessitat de **promoure l'emprenedoria mitjançant l'ús de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació –TIC**. Amb aquesta iniciativa es vol potenciar la creació d'espais de *coworking* a les zones rurals, i fomentar els valors del *coworking* i del *teletreball* en els territoris dels 10 grups d'acció local que participen en el projecte.

El *coworking* o *treball col·laboratiu* és una forma de treball que permet a professionals independents, emprenedors i pimes de diferents sectors compartir un mateix espai de treball, tant físic com virtual, per desenvolupar projectes professionals de forma independent, alhora que es fomenten projectes conjunts.

Aquesta nova forma de treballar suposa **una oportunitat per als i les professionals que tenen les TIC com a base de la seva ocupació, i que volen treballar en un espai col·laboratiu sense renunciar a un entorn rural**. Així, i de manera indirecta, els espais de *coworking* rurals provoquen una activació econòmica del territori i ajuden a fixar-hi la població activa.

La realització del projecte suposarà una oportunitat per transferir l'experiència des d'un territori pioner en la matèria, com és la comarca de la *Ribera d'Ebre*, cap a altres territoris rurals de Catalunya que es podran beneficiar dels resultats ja obtinguts. També suposarà una oportunitat per impulsar la creació d'una xarxa de *coworking* rural, que permetrà que els diferents espais puguin treballar de forma alineada i en col·laboració, fet que els donarà valor i una major repercussió.

COWOCAT_RURAL és un projecte transversal. Prenent les TIC com a eix de treball, el *coworking* és una filosofia que es pot aplicar a molts sectors per compartir coneixements, establir sinèrgies i crear aliances.

La naturalesa del projecte encaixa amb les estratègies de desenvolupament local marcades des dels diferents territoris, ja que gran part dels grups d'acció local tenen com a objectiu estratègic **"promoure el retorn i la fixació de la població, i la promoció de la diversificació econòmica del territori"**.

• QUÈ VOLEM ACONSEGUIR? – OBJECTIU DEL PROJECTE:

Els objectius del projecte es centren a:

- Identificar possibles professionals que puguin desenvolupar

la tasca de dinamitzadors d'espais de *coworking*, i formar-los adequadament per exercir aquesta funció.

- Identificar potencials *coworkers*, persones que pel seu perfil professional siguin susceptibles de ser usuaris d'espais de *coworking*.
- Fomentar els hàbits del *teletreball* i el *coworking* entre els emprenedors dels territoris rurals.
- Sensibilitzar els territoris en aquesta matèria, seguint iniciatives similars que ja s'han realitzat en altres països de la Unió Europea.

COWOCAT_RURAL permetrà **atraure i fixar capital humà qualificat a les zones rurals, amb la corresponent retenció de talent**. Un factor clau per al desenvolupament d'aquests territoris.

• COM HO FEM? – ACTUACIONS DEL PROJECTE:

Les actuacions previstes per assolir els objectius plantejats s'agrupen en tres tipologies diferents.

En primer lloc, s'han previst un conjunt d'accions destinades a **capacitar i formar els dinamitzadors dels espais de *coworking***, que inclouen, entre altres, visites a espais de *coworking* que ja es troben en funcionament i sessions formatives individualitzades i grupals.

Un altre conjunt d'accions estan destinades a **identificar i formar futurs *coworkers***. Actuacions centrades en la identificació i la formació d'aquest col·lectiu de professionals.

Finalment, hi haurà un conjunt d'accions destinades a **l'intercanvi d'experiències, la creació de sinèrgies amb altres agents del territori i la difusió del projecte**.

Descripció de la fotografia: Jornada coworking a Riba-roja d'Ebre.
Autor: Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques
Propietat: Consorci Intercomarcal d'Iniciatives Socioeconòmiques

02 Els autors de tots els articles d'aquest dossier tècnic són:

Jordi Vilalta Móra
Gerent
Consorci per al Desenvolupament
de la Catalunya Central
gerencia@lcc.cat

Jordi París Gabarró
Gerent
Consorci de Desenvolupament Alt Camp,
Conca de Barberà i Anoia
jparis@concadebarbera.cat

Mariangels Rius Robres
Gerent
Consorci Centre de Desenvolupament Rural
Pallars- Ribagorça
gerencia@cederpirineus.cat

Begoña Garcia Barco
Gerent
Consorci Intercomarcal d'Iniciatives
Socioeconòmiques
gerencia@cisiberabebre-terraalta.org

Mireia Font Gras
Gerent
Consorci GAL Alt Urgell - Cerdanya
mfont@cauc.cat

Clara Santiveri Gassó
Gerent
Consorci Leader Priorat - Baix Camp
csantiveri@priorat-baixcamp.cat

Eduard Barcons Comelles
Coordenador
Associació pel Desenvolupament Rural de la
Catalunya Central
gerencia@catcentral.cat

Lluís Simó Sabaté
Gerent
Consorci per al Desenvolupament
del Baix Ebre i Montsià
lsimo@leader.cat

Albert Puigvert Tuneu
Coordenador
Associació per la Gestió del Programa Leader
Ripollès Ges Bisaura
gerencia@ripollesgesbisaura.org

Gemma Estany Ferrer
Tècnica de cooperació i projectes
Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya
tecnic1@arca-dr.cat

Jordi Terrades Burniol
Gerent
ADRINOC
jterrades@adrinoc.cat

Gemma Ribalta Sala
Tècnica Comunicació / Administració
Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya
comunicacio@arca-dr.cat,
administracio@arca-dr.cat

Gemma Cortada Torrent
Gerent
Consorci Grup d'Acció Local
Noguera - Segrià Nord
gcortada@noguerasegriannord.cat

Laura Dalmau Pol
Subdirectora General de Planificació Rural
Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca,
Alimentació i Medi Natural
laura.dalmau@gencat.cat

Joan Torrent Solsona
Coordenador
Consorci Leader Urgell- Pla d'Urgell
jtorrent@consorcileader.cat

Josep Mª Martí Climent
Cap del Servei Programació i Dinamització Rural
Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca,
Alimentació i Medi Natural
jmmarti@gencat.cat

Ignasi Perramon Palacios
Gerent
Consorci Garrigues per al
Desenvolupament del Territori
consorci@garrigues.cat

Adolf Seró Prior
Tècnic de la Subdirecció General de Planificació Rural
Departament d'Agricultura, Ramaderia,
Pesca, Alimentació i Medi Natural
aserop@gencat.cat

Jesús Fierro i Rugall va néixer a Capdella, a la Vall Fosca, l'any 1961, i des de molt jove va marxar a viure a la Seu d'Urgell, l'Alt Urgell, on resideix en l'actualitat. La seva activitat professional s'ha desenvolupat en el món de la banca, però des de fa molts anys participa amb una clara vocació política de servei al món local en tant que regidor, conseller comarcal i diputat provincial. A començaments dels anys 90, en tant que conseller comarcal al Consell Comarcal de l'Alt Urgell, va treballar per impulsar la creació del primer Grup d'Acció Local a la comarca en l'àmbit de la Iniciativa Comunitària Leader II que va donar lloc a la implantació del primer programa Leader a la part sud de la comarca. L'any 2002, va assumir la presidència del Grup d'Acció Local Consorci de l'Alt Urgell XXI per a la gestió de la IC Leader Plus, ens que va gestionar aquesta iniciativa a tota la comarca de l'Alt Urgell en el període 2000-2006. L'any 2008, es constitueix el Consorci de l'Alt Urgell - la Cerdanya per a la gestió del programa Leader a l'Alt Urgell i la Cerdanya en el marc del PDR de Catalunya, i n'assumeix la presidència que exerceix en l'actualitat tot vetllant per la coordinació i bona entesa entre ambdós territoris. La seva aposta pels programes Leader i el suport a la creació d'activitat econòmica a les zones rurals és clara. Avui, ja comença a treballar en el pròxim període de programació (2014-2020) per continuar mantenint el programa Leader i donar suport, així, als projectes empresarials del territori.

L'ENTREVISTA

Jesús Fierro Rugall

President del Consorci
Grup d'Acció Local de l'Alt Urgell i la Cerdanya
La Seu d'Urgell (Alt Urgell)

“L'aplicació plurifons al Leader 2014-2020 és una oportunitat per tal de crear una estratègia de desenvolupament local integrada i amb més valor afegit.”

Basant-te en la teva experiència com a president del Consorci GAL de l'Alt Urgell - la Cerdanya, un dels 13 grups d'acció local que gestionen el programa Leader a Catalunya, què creus que ha aportat aquesta metodologia al vostre territori, tenint en compte que l'Alt Urgell és una de les zones on el Leader s'aplica des de l'any 1994? Com valors l'evolució que ha tingut el programa Leader al llarg d'aquest temps?

El programa Leader ha tingut una evolució molt positiva al llarg d'aquests anys, i ha aconseguit uns molt bons resultats que han permès consolidar-lo al territori. El Leader és un instrument molt important per a la dinamització de les zones rurals: fomenta la creació de llocs de treball, dona suport als emprenedors i les emprenedores, impulsa la creació de noves empreses, etc. Penso que un tret essencial per al bon funcionament del Leader als territoris rurals és la col·laboració publico-privada i l'aposta ferma des del territori, i també l'estratègia ascendent, bottom up, que implica la població del territori mateix i gestiona els ajuts de baix cap a dalt, fet que fa que la població senti el Leader com a seu.

Una de les característiques del programa Leader és la cooperació entre els grups d'acció local; uns projectes que permeten als territoris desenvolupar les seves estratègies i fites. En les convocatòries anteriors, 2012 i 2013, s'han desenvolupat sis projectes de cooperació catalana, i la convocatòria actual ha incorporat quatre noves iniciatives. Això fa un total de 10 projectes de cooperació, amb una inversió prevista per a aquest 2014 d'1.160.760 milions d'euros. Quina valoració en fas?

Els projectes de cooperació permeten als grups Leader impulsar projectes conjunts amb altres territoris amb qui comparteixen estratègia, objectius o bé necessitats. Són actuacions perdurables en el temps que cobreixen les necessitats del territori marcades en les estratègies dels grups. Actualment, s'està treballant en projectes ja consolidats com GUSTUM, on s'ha creat una sòlida relació entre productors i restauradors del territori; o bé ODISSEU, un projecte que persegueix crear un espai d'unió entre el talent jove del territori i les empreses rurals, amb l'objectiu d'impulsar el retorn de jovent a les zones rurals. Parlem d'actuacions impulsades pels grups, que impliquen diferents agents del territori i que no desapareixeran un cop acabi el projecte de cooperació.

Així mateix, també s'estan impulsant nous projectes de cooperació que neixen amb l'objectiu d'explorar noves vies de col·laboració entre territoris. Alguns exemples són el projecte Fem Parc, una iniciativa que pretén incentivar el desenvolupament socioeconòmic dels espais naturals protegits i les seves zones d'influència, tot fent-lo compatible amb la protecció i conservació de l'entorn. O el projecte COWOCAT per estudiar i impulsar el treball conjunt i el teletreball als territoris rurals.

El nou període de programació reforça la metodologia Leader i la cooperació com un dels valors afegits i un dels impactes més importants sobre el territori. Per exemple, en el període 2014-2020, s'introdueix la possibilitat que els grups puguin gestionar nous fons, un fet que permetrà crear sinergies entre els diferents fons i línies d'ajuts, i reforçar així les estratègies territorials. Quins creus que són els reptes dels grups en aquest nou context?

Penso que un repte important en el nou període de programació serà la possibilitat que plantegen els reglaments de la UE que els grups puguin gestionar trams d'altres fons europeus. En aquest context, no hauríem de deixar perdre l'oportunitat d'esdevenir plurifons, gestionar aquests fons des dels territoris on s'apliquen i apropar-los així a ciutadania i empreses. L'experiència mateixa de gestió de fons europeus des dels territoris rurals per part dels grups Leader és el millor aval de com es poden gestionar els fons implicant el territori i fomentant la governança local sense necessitat de crear nous ens.

Un altre repte important dels grups serà continuar contribuint al desenvolupament econòmic dels territoris rurals però assegurar també l'execució de projectes sòlids i estratègics i cercar fórmules innovadores de finançament i d'assessorament que consolidin el teixit socioeconòmic.

Finalment, penso que cal reforçar la cooperació a tots els nivells, també a escala transnacional, per poder desenvolupar projectes adequats amb les estratègies dels grups d'acció local. Aquests grups, que treballen des del territori, penso que han demostrat que tenen capacitat de gestionar altres fons de finançament i desenvolupar projectes horitzontals, tal com ho han fet amb els projectes de cooperació desenvolupats durant el període 2007-2013.